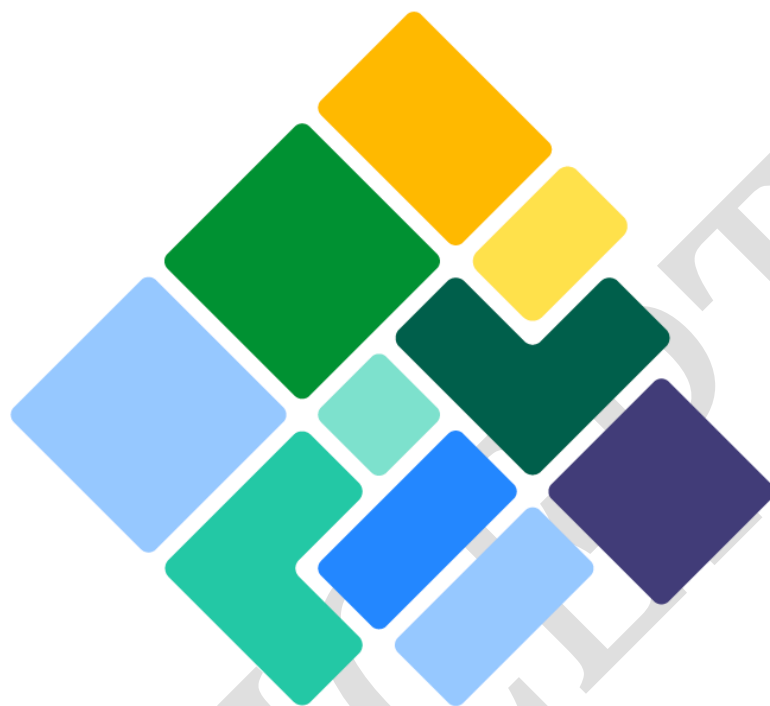

Regiovisie Jeugdhulp Haaglanden 2021-2026

Concept 9 maart 2021

VOORWOORD

Gezinnen en jongeren, en hún kansen en hún mogelijkheden: daar werken wij voor. De veelheid aan documenten en teksten over beleid, organisatie en geld sneeuwt dat besef soms onder. Dat is ook het risico met een document als dit. Bij alle ambities, vraagt 'het hoe en wanneer' nu eenmaal soms veel woorden, zeker als je nog niet op alle vragen antwoord hebt en er nog ruimte nodig is voor verbeteren en ontdekken.

Over die jongeren en gezinnen gesproken. De vraag naar jeugdhulp leek de afgelopen tijd haast wel oneindig, bijna onwerkelijk, als je het afzet tegen de uitkomsten van onderzoeken naar ons welbevinden en welvaartsniveau. Tegelijkertijd kennen we echter ook de schrijnende voorbeelden van armoede en grote kwetsbaarheden in de gezinnen en bij jongeren. Daar ligt voor ons de komende jaren de uitdaging: het onderscheiden van alledaagse problemen en tegenvallers die best groot kunnen voelen, en de situaties waarin gezinnen en kinderen in veel kwetsbaarder situaties verkeren dan hun draagvermogen aankan. Dit onderscheid maken is een delicaat vraagstuk, maar niet te vermijden als we de zorg betaalbaar willen houden en ook nog aan preventie willen toekomen. Belangrijk is dat we dit doen met gezinnen en jongeren en in partnerschap met alle betrokken partijen.

Daarom is er de afgelopen periode een intensieve gespreksronde geweest met die betrokkenen in heel veel, meest digitale, bijeenkomsten. Het was mooi om te zien dat, ondanks alle beperkingen tijdens de coronacrisis, de betrokkenheid groot bleef. Veel input heeft een plek gekregen in deze regiovisie.

De nieuwe regiovisie jeugdhulp Haaglanden markeert een volgende fase in de transformatie van de jeugdhulp. De afgelopen jaren is keihard gewerkt om de jeugdhulp na de transitie op een goede manier op te nemen in het sociaal domein van de gemeenten. Dat ging met vallen en opstaan, met successen en met zorgen. De regiovisie geeft ons de komende jaren houvast bij de koersbepaling, en tegelijkertijd is het geen keurslijf dat bewegen en aanpassen onmogelijk maakt. Het sociaal domein is volop in beweging, er zal nog veel van onze lenigheid worden gevraagd om te reageren op nieuwe vraagstukken en ontwikkelingen. Maar de hoofdlijnen staan: niet zonder de stem van ouders en jongeren, maatwerk, integraal, nabij, betrokkenheid van context en betaalbaar.

Haaglanden herbergt voornamelijk grote en middelgrote gemeenten. Dat maakt ons een heel krachtig netwerk om een zorglandschap te organiseren dat helpt. Daarbij heeft elk van de gemeenten de vaste overtuiging dat de hulp het best kan in en met het gezin, met betrokkenheid van de school en de voorzieningen in de wijk. Zo willen we de zorg ook organiseren, dichtbij en kleinschalig als dat kan, vanuit een geïntegreerd sociaal domein. Dat staat in het geheel niet op gespannen voet met regionaal samenwerken, we zoeken alleen precies uit waar dat toegevoegde waarde biedt voor de hulp aan de gezinnen, voor de zorgaanbieders die massa en schaal nodig hebben en waar het ons als gemeenten helpt, zoals bij kennisdelen.

Wethouder Kavita Parbhudayal,

namens de portefeuillehouders Jeugd van de H10-gemeenten

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
INHOUDSOPGAVE	3
INLEIDING	5
1. JEUGDHULP IN DE REGIO HAAGLANDEN: WAAR STAAN WE NU?	7
1.1. Fundament op lokaal niveau	8
1.2. Ontwikkeling beroep op jeugdhulp (deze grafieken worden geactualiseerd)	9
1.3. Jeugdhulp in het onderwijs	11
1.4. Jeugdstelsel onder druk en onzekerheid over gevolgen corona-crisis	12
DEEL A	13
2. JEUGDHULP IN DE REGIO HAAGLANDEN: WAAR WILLEN WE NAARTOE?	14
2.1. Visie: waar doen we het voor?	14
2.2. Leidende principes: concreet richtinggevend	14
3. AMBITIES EN DOELEN	17
3.1. Versterken van het gewone opvoeden en opgroeien	17
3.2. Tijdig inzetten van de best passende hulp	19
3.3. Kinderen en jongeren groeien zo thuis mogelijk op	22
3.4. Duurzaam veilig opgroeien	24
4. KOSTENBEHEERSING	27
4.1. Wat willen wij bereiken?	27
4.2. Wat doen we al en willen we versterken?	27
4.3. Wat is nieuw?	27
DEEL B	29
5. JEUGDHULP EN ONDERWIJS WERKEN EFFECTIEF SAMEN	30

DEEL C	33
6. MISSIE EN KERNWAARDEN: HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?	34
7. SAMEN LEREN EN HET VERSTERKEN VAN VAKMANSCHAP	35
7.1. Wat willen wij bereiken?	35
7.2. Wat doen we al en willen we versterken?	35
7.3. Wat gaan we uitbreiden?	37
8. STURINGSINSTRUMENTEN	38
8.1. Wet- en regelgeving	38
8.2. Inkoop en bekostiging	38
8.3. Contractmanagement	39
8.4. Communicatie	39
8.5. Regionale samenwerking, de governance	39
8.6. Monitoren en informatievoorziening	41
9. FINANCIËN EN ORGANISATIE	43

Later actualiseren en aanvullen:

Bijlagen:

- Participanten
- Startfoto
- “Zo zijn onze manieren” Leidende principes van JONG doet Mee!
- Begrippenlijst
- Wet- en regelgeving
- Lijst lokale plannen en beleidsdocumenten

Verwijzingen naar rapporten en onderzoeken in voetnoten

Alle grafieken actualiseren met data Jeugdhulpmonitor (per 1 februari 2021)

INLEIDING

Voor u ligt de Regiovisie Jeugdhulp Haaglanden. Deze is ontwikkeld op initiatief en onder verantwoordelijkheid van de tien Haaglanden-gemeenten. In het voorjaar van 2020 spraken de wethouders Jeugd van deze samenwerkende gemeenten af om deze regiovisie voor de komende vijf jaar te ontwikkelen. Het doel: samen de transformatiebeweging naar een duurzaam en versterkt jeugdhulpstelsel kracht bijzetten. Met deze regiovisie willen zij:

- de uitgangspunten voor hun duurzame samenwerking definiëren;
- de koers voor de continue verbetering van de jeugdhulp uitzetten;
- de kosten beheersbaar maken.

De afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd in de lokale organisaties, in samenwerking met de jeugdhulpaanbieders en andere betrokkenen vernieuwende projecten als Beter Samenspel, Jeugdhulp in gezinsvormen en in leernetwerken. Daarnaast hebben we nadrukkelijk ingezet op noodzakelijke kostenbeheersing en een nieuwe vorm van inkoop vormgegeven. Nu is het tijd om verder te bouwen en inhoudelijk gezamenlijk de jeugdhulp verder te vernieuwen en te verbeteren.

Lokaal en samen regionaal

De jeugdhulp regelen we in eerste instantie lokaal. Elke gemeente en zelfs elke wijk is anders. Wijken en gemeenten kennen hun eigen dynamiek dus het organiseren van de jeugdhulp voor jeugdigen en hun ouders (binnen het brede sociaal domein) past bij die lokale eigenheid. De H10-gemeenten zijn ook trots op die diversiteit. Het uitgangspunt is dan ook dat jeugdhulp plaatsvindt in de leefomgeving van kinderen, jongeren en ouders: daar waar zij wonen, hun vrije tijd doorbrengen en naar school gaan. Gemeenten organiseren de jeugdhulp in de (nabije) toekomst in lokale arrangementen, met WMO, onderwijs en lokale voorzieningen. De Jeugdwet legt niet voor niets de verantwoordelijkheid voor de inrichting en uitvoering van de jeugdhulp bij gemeenten.

Daarnaast kunnen gemeenten in verschillende samenstelling samenwerken, daar waar zij de meerwaarde van die samenwerking op thema's zien. Op andere vlakken bij de (hoog)specialistische jeugdhulp en de Gecertificeerde Instellingen (jeugdbescherming en jeugdreclassering/GI) is het noodzakelijk om samen te werken. Al met al ervaren gemeenten dat de (boven)regionale samenwerking en afstemming tussen de gemeenten onmisbaar is. De gemeenten versterken elkaar en hebben elkaar nodig om de kwaliteit en continuïteit van de specialistische jeugdhulp en de GI, de organisatie van het aanbod en de financiering te kunnen waarborgen.

Met deze regiovisie ijken wij onze samenwerking aan de uitdagingen van nu en bestendigen wij onze samenwerking voor de komende jaren.

Van stelsel tot inhoud

In onze regiovisie staat dit centraal: kinderen, jongeren en hun ouders helpen met gezond en veilig opgroeien. Vanzelfsprekend zijn hierbij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind en de Jeugdwet ons vertrekpunt. We bouwen daarbij voort op beleidsimpulsen, samenwerkingsafspraken en activiteiten die de afgelopen jaren in Haaglanden zijn ontwikkeld in het kader van de implementatie van de Jeugdwet. Voorheen ging de aandacht echter vooral uit naar de inrichting van het regionale jeugdhulpstelsel. En nu richten we ons met deze regiovisie nadrukkelijk op de inhoudelijke uitdagingen om meer te bereiken voor kinderen en jongeren die de hulp en ondersteuning het hardst nodig hebben.

Van wie, met wie

Als gezegd, is deze regiovisie ontwikkeld op initiatief en onder verantwoordelijkheid van de tien Haaglanden-gemeenten. Het belang van de regiovisie is uiteraard veel breder dan dat van het gemeentelijke beleid. Allereerst beogen we een positieve impact op de kansen en ontwikkeling van alle kinderen en jongeren uit Haaglanden. Daarnaast raakt deze visie het werk van vele professionals en betrokkenen en heeft het invloed op diverse organisaties uit het jeugdhulpveld en daarbuiten.

Om die reden is deze regiovisie ontwikkeld in overleg met aanbieders, professionals, ouders en jongeren, huisartsen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, beleidsmakers en lokale teams. Ook is al in een vroege fase met raadsleden gesproken over hun prioriteiten en keuzes. Er is in de afgelopen jaren immers al veel in gang gezet om de jeugdhulp te verbeteren. De ervaringen en kennis die daarmee zijn opgedaan, willen we graag blijven benutten. Daarnaast hebben we gesproken over nieuwe, waardevolle ideeën. We ijken onze bevindingen aan de VNG-Norm voor Opdrachtgeverschap, die door alle gemeenten is onderschreven in juni 2020. Kortom, deze regiovisie is ontwikkeld met de partners in de regio vóór de partners in de regio.

Tijdspad

De regiovisie biedt voor de komende vijf jaar houvast en richting voor de transformatie van de jeugdhulp. De richting van de transformatiebeweging zoals in deze regiovisie beschreven, wordt onder andere uitgewerkt in regionale jaarplannen met concrete tussendoelen en acties. Daarbij houden we rekening met de prioriteiten van dat moment: jaarplannen die we in samenwerking met de partners uitwerken.

Leeswijzer

Waar in deze regiovisie “we” geschreven wordt, bedoelen we de tien samenwerkende gemeenten, het Servicebureau en het Programmabureau die regionaal georganiseerd zijn.

Deze regiovisie bestaat tijdelijk uit drie delen, A, B en C.

Deel A beschrijft de visie, de stip op de horizon die we willen bereiken met daarbij de leidende principes die aan de basis zal liggen van al wat we willen doen. De visie is uitgewerkt in een vijftal ambities.

Deel B beschrijft de ambities op de samenwerking Jeugdhulp en Onderwijs. Dit deel is apart gepositioneerd omdat er een andere afstemmingsronde intern bij de gemeenten tussen jeugd en onderwijs plaatsvindt en deze nog verder uitgewerkt wordt. Daarnaast is dit onderdeel expliciet onderdeel van het OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg). Zodra de interne afstemming, het vervolmaken van de paragraaf en de route op OOGO is ingezet, wordt deel B met deel A samengevoegd.

Deel C beschrijft onze missie, wie wij zijn als tien gemeenten in de regio Haaglanden, onze werkwijze, met welke sturing en hoe we met onze partners willen samenwerken.

De hoofdpunten uit deze regiovisie zijn verwerkt in een publieksversie. Deze is te vinden via: [\(link\)](#).

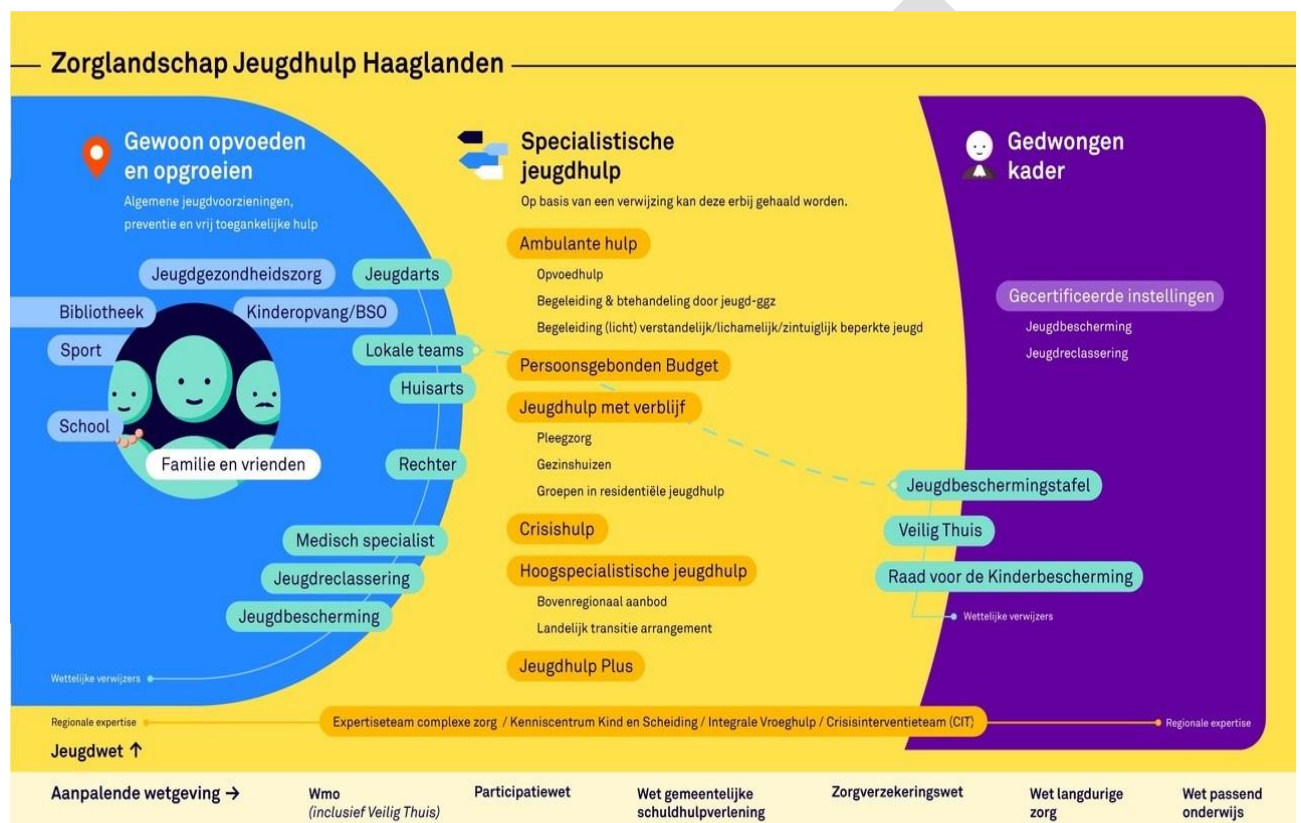
De bedoeling

Iedere tekst heeft een bedoeling, zoals ook de woorden en de taal in deze regiovisie een bedoeling hebben. Wij willen de lezer - raadslid of jeugdhulpaanbieder, beleidsmaker of professional, jongere of bestuurder - informeren, activeren, inspireren, misschien zelfs overtuigen om samen te werken aan het verbeteren van de jeugdhulp in de regio Haaglanden. Dat is de bedoeling: met elkaar op weg naar het realiseren van de ambities zoals beschreven in hoofdstuk 3.

Deze regiovisie heeft een tijdspanne van 5 jaar, maar we anticiperen op de wereld om ons heen en die kan koerswijzigingen met zich meebrengen. Deze regiovisie is opgesteld in door corona ontregelde tijden. Juist nu ervaren we dat we te maken hebben met een veranderende werkelijkheid om ons heen.

1. JEUGDHULP IN DE REGIO HAAGLANDEN: WAAR STAAN WE NU?

De gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Voorschoten, Wassenaar, Westland en Zoetermeer werken samen om jeugdhulp te bieden aan de jeugdigen in de regio Haaglanden die dit nodig hebben. De gemeenten zijn samen verantwoordelijk voor het regionale jeugdhulpstelsel. In onderstaand schema geven we hiervan een overzicht. Er wonen in totaal zo'n 227.250 kinderen en jongeren tot 18 jaar in deze tien gemeenten. Daarvan ontvingen in 2020 zo'n 27.300 jeugdigen een vorm van jeugdhulp.

Schema 1: het jeugdhulpstelsel

1.1. Fundament op lokaal niveau

Deze regiovisie gaat over onze samenwerking bij (hoog-)specialistische jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering en over de aansluiting daarvan op het lokaal domein, de leefwereld van de gezinnen. Het functioneren van dit domein is nauw verbonden met de vrij toegankelijke jeugdhulp en aanpalende terreinen (zie schema 1). Het uitgangspunt is dat jeugdhulp plaatsvindt in de leefomgeving van kinderen, jongeren en ouders, daar waar zij wonen, hun vrije tijd doorbrengen, naar school gaan of werken. De ambities en het beleid van de tien gemeenten zijn vastgesteld in verschillende lokale documenten zoals het manifest *Opvoeden en opgroeien in Delft* en beleidsplannen. (Zie bijlage voor een beknopt overzicht). De rode draad in dit lokale fundament bestaat uit de volgende elementen:

a. Een sterke pedagogische basis

Om de jeugd optimale kansen te geven, is een sterke pedagogische basis nodig: een opvoed- en opgroeiomgeving waarin alle opvoeders elkaar aanvullen en versterken. Ouders zijn als eerste verantwoordelijk, maar bijvoorbeeld ook leerkrachten, jongerenwerkers en sportcoaches hebben invloed. Als regisseur van het hele sociale domein, waaronder het jeugdbeleid, dragen de gemeenten bij aan het versterken van zowel de informele hulp en zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen, als de kwaliteit van de basisvoorzieningen.

b. Een stevig preventief aanbod

De tien gemeenten bieden elk een breed palet aan preventieve voorzieningen. Deze bestaan uit algemene (vrij toegankelijke) en collectieve voorzieningen die gericht zijn op preventie en (vroeg)signalering van ontwikkelingsproblematiek bij kinderen en ter versteviging van opvoedvaardigheden van ouders. Bovendien werken wij met vele voorzieningen die (in het verlengde van hun kerntaak) ook een belangrijke preventieve bijdrage leveren aan het leven van kinderen en jeugdigen. Dit gebeurt bijvoorbeeld via het bieden van structuur en gezonde ontspanning, met name door het onderwijs, de kinderopvang en sport- en vrijetijdsorganisaties.

c. Sterke lokale infrastructuur

Lokale teams hebben een driedelige functie. Ze vormen a. de spil tussen de mogelijkheden die er zijn om jeugdigen en ouders in hun eigen netwerk steun te bieden, ze kunnen b. zelf hulp geven en c. zo nodig specialistische jeugdhulp erbij halen. Zij hebben dus een belangrijke rol in het opvangen van gewone opvoed- en opgroevragen en het tijdig passende hulp bieden als dit nodig is. De gemeenten besteden continu aandacht aan het op niveau houden en doorontwikkelen van de vijf basisfuncties¹ van deze lokale teams:

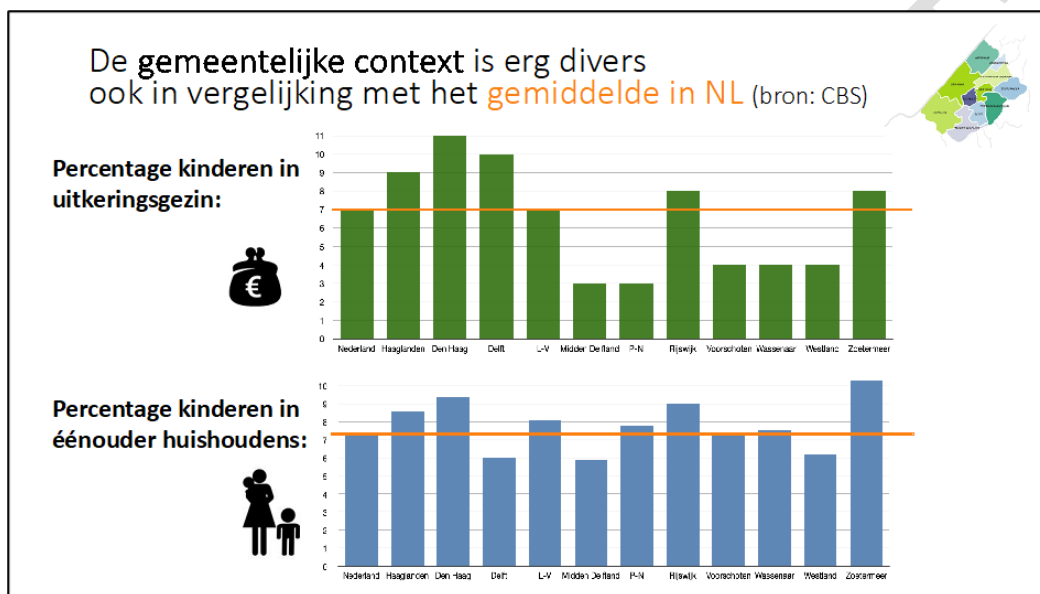
- a. Oog voor een veilige leefomgeving
- b. Tijdige vraagsignalering
- c. Vindbaar aanbod van toegankelijke hulp
- d. Handelen met een brede blik
- e. Leren en verbeteren

De context waarbinnen gemeenten hieraan invulling geven is zeer divers, bijvoorbeeld waar het percentage kinderen dat opgroeit in een uitkeringsgezin betreft (zie grafiek 1). Zij doen dat dan ook allemaal op eigen wijze, afhankelijk van de lokale prioriteiten, lokaal beleid en de sociale infrastructuur in de gemeente.

Zorg voor de jeugd, *Basisfuncties voor lokale teams in kaart; Route en componenten onder de loep.* (Den Haag, 2019).

d. Lokale arrangementen

Wat de decentralisaties hebben geleerd, is dat nieuwe aanpakken nodig zijn en dat je niet één probleem van het gezin eruit kunt lichten om alleen daarmee aan de slag te gaan. We hebben geleerd dat we naar het gezin als geheel moeten kijken, naar de interactie binnen het gezin, naar de interactie van het gezin met school, werk etc. En: we kunnen het gezin als systeem met maatwerk verder helpen. Een focus op het eigen aanbod blijkt lang niet altijd het gewenste resultaat op te leveren. Integendeel, het problemen en kosten zelfs groter maken. Enkele gemeenten onderzoeken en werken uit hoe zij lokaal met aanbieders, bijvoorbeeld op geografische schaal, in de toekomst integrale zorg kunnen bieden door middel van lokale arrangementen.

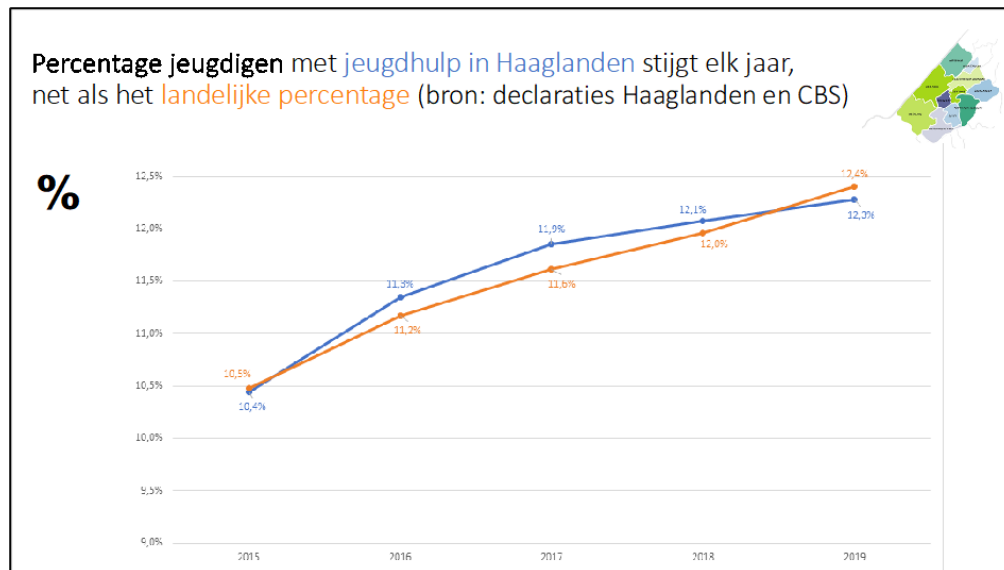
Grafiek 1: Diversiteit H10 gemeenten

De lokale context is divers (zie grafiek 1). Elke gemeente stelt lokaal prioriteiten en richt lokaal arrangementen in. De regionale samenwerkingsafspraken, het gezamenlijke beleid voor inkoop en de uitvoering daarvan, sluiten aan op de lokale situatie en ondersteunt de lokale inzet.

1.2. Ontwikkeling beroep op jeugdhulp² (deze grafieken worden geactualiseerd)

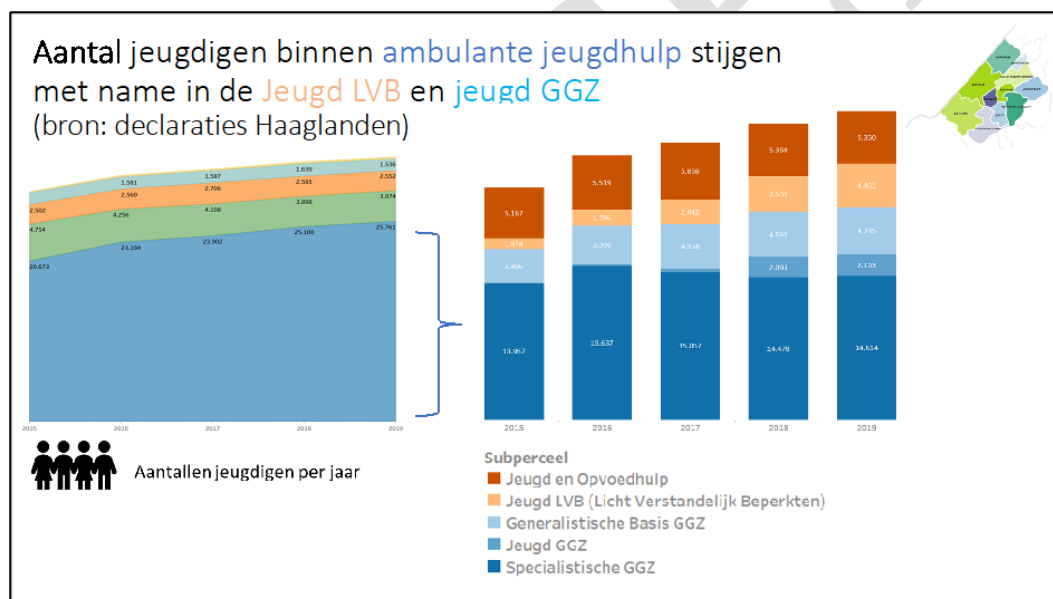
In 2020 kregen ruim 27.300 van de in totaal 227.250 van de kinderen en jongeren tot en met 17 jaar in Haaglanden een vorm van specialistische jeugdhulp of jeugdbescherming (zo'n 12%). We zien twee ontwikkelingen. Het aantal kinderen dat gebruik maakt was stijgend, maar vlak de laatste 1 ½ jaar af. Tegelijkertijd neemt de gemiddelde duur dat kinderen jeugdhulp ontvangen toe. Deze trend doet zich niet alleen in onze regio voor, het is een landelijk gegeven. De jaarlijkse stijging van het aantal kinderen in jeugdhulp begon tientallen jaren geleden. Recent zien we in onze regio een voorzichtige afbuiging en afvlakking van die trend (zie grafiek 2).

² De data over het jaar 2020 zijn gebaseerd op de gegevens die tot en met 1 februari 2021 zijn verwerkt.

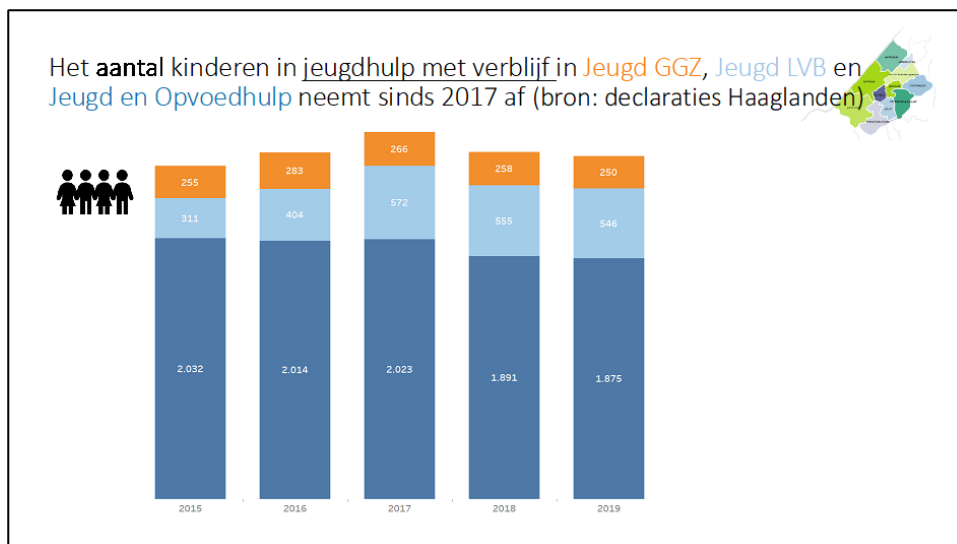
Grafiek 2: Trend percentage jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt

De stijging van zowel het aantal jeugdigen als van de kosten vindt vooral plaats binnen de ambulante jeugdhulp, met name voor kinderen en jongeren met een (licht) verstandelijke beperking en de jeugd-GGZ (zie grafiek 3).

Grafiek 3: Trend aantallen jeugdigen dat ambulante jeugdhulp ontvangt

Als meer ambulante jeugdhulp eraan bijdraagt dat kinderen thuis kunnen blijven en niet (tijdelijk) naar jeugdhulp met verblijf hoeven, is dat een gewenste beweging. We constateren echter slechts een lichte daling van jeugdhulp met verblijf (zie grafiek 4). Binnen de jeugdhulp met verblijf zien we tevens dat het aantal kinderen in gezinshuizen en pleeggezinnen in de afgelopen jaren vrijwel stabiel is gebleven, ten opzichte van de andere vormen van verblijf. Deze woonvormen zouden we juist liever zien stijgen, aangezien dit meer tegemoet komt aan de behoefte om zoveel mogelijk een thuissituatie te bieden aan de jeugdigen.

Grafiek 4: Trend aantal dat jeugdhulp met verblijf ontvangt

(Zie voor de aantallen en overige bewegingen bijlage 2 waarin we op hoofdlijnen een cijfermatig beeld geven van de ontwikkelingen van de afgelopen jaren in de jeugdhulp in Haaglanden.)

1.3. Jeugdhulp in het onderwijs

Onderwijs, jeugdgezondheidszorg en jeugdhulp dragen er samen aan bij dat alle kinderen de kans krijgen zich te ontwikkelen op basis van eigen mogelijkheden en behoefte. Uit de verschillende gesprekken die we in het kader van deze regiovisie hebben gevoerd en uit landelijke onderzoeken, blijkt dat er nog veel te winnen is in het verbeteren van de samenwerking en een effectievere inzet van de jeugdhulp. Zo ervaren ouders vaker bureaucratie als ze te maken hebben met combinaties van ondersteuning vanuit de school en jeugdhulp. En ook op beleidsniveau zijn nog flinke stappen te zetten in kennisuitwisseling en daadwerkelijke afstemming.³

Kinderen en jeugdigen in het Speciaal onderwijs hebben bijvoorbeeld veelal extra jeugdhulp nodig. De jeugdhulp wordt op individueel kindniveau ingekocht, aansluitend bij de thuissituatie van het kind. Binnen de school kan dit leiden tot “drukte” in de klas, er zijn veel jeugdhulpverleners aanwezig. Zelf geven deze jeugdhulpverleners aan dat er zeker slagen zijn te maken in het verbeteren van de samenwerking.

Gemeenten geven in hun Lokale Educatieve Agenda de doelen aan die zij willen bereiken op voortijdig schoolverlaten (VSV), thuiszitters en leerplicht. Het afstemmen van beleid is extra moeilijk doordat de regionale indeling van de Samenwerkingsverbanden Passend onderwijs op een andere schaal plaatsvindt dan de specialistische jeugdhulp. In de regio Haaglanden hebben wij te maken met vijf Samenwerkingsverbanden⁴ voor het primair onderwijs en vijf voor het voortgezet onderwijs.

³ Ledoux, G. & Waslander, S., m.m.v. Eimers, T., *Evaluatie passend onderwijs, Eindrapport mei 2020*; (Amsterdam: Kohnstamm Instituut 2020).

⁴ 1. Delft, Pijnacker-Nootdorp, Midden Delfland, Lansingerland 2. Westland 3. Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk 4. Zoetermeer 5. Regio Leiden met daarin Wassenaar en Voorschoten

1.4. Jeugdstelsel onder druk en onzekerheid over gevolgen corona-crisis

De ontwikkelingen in het beroep op jeugdhulp door ouders en jongeren hebben de afgelopen jaren geleid tot grote toename van de uitgaven: van zo'n € 163 miljoen in 2015 tot ruim € 285 miljoen in 2020 (een stijging van bijna 75%) door de H10-gemeenten gezamenlijk. De gemeenten kregen hierdoor, ondanks de tijdelijke extra vergoedingen van het Rijk, te maken met grote tekorten. De situatie in Haaglanden is niet anders dan in de meeste andere Nederlandse gemeenten, maar is daarmee niet minder zorgwekkend. Het belang van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering wordt zeker niet in twijfel getrokken, maar de realiteit is dat het stelsel in zijn huidige vorm onbetaalbaar wordt voor de gemeenten, het rijk en de samenleving als geheel. Dit dwingt ons tot nieuwe afwegingen en scherpe keuzes, zoals het ombuigen van de groei van de uitgaven en er sterker op sturen dat vooral de jongeren en gezinnen die de hulp het hardst nodig hebben deze ook krijgen.

Wij houden er ook rekening mee dat de coronamaatregelen directe en indirecte gevolgen kunnen hebben voor de inzet van jeugdhulp. Het toenemende aantal hulpvragen bij de Kindertelefoon en 113-zelfmoordpreventie zijn signalen die in die richting wijzen. Jongeren geven zelf aan dat zij zich zorgen maken over hun toekomstperspectief. We zien tevens dat de feitelijke beschikbaarheid van jeugdhulp geraakt wordt. Instellingen worden als gevolg van corona beperkt in hun handelen door bijvoorbeeld uitval van personeel en de vereiste van 1,5 meter afstand. Op langere termijn kunnen de sociaal economische gevolgen van de corona-crisis indirect de vraag naar jeugdhulp doen toenemen.

Met deze regiovisie geven we weliswaar duidelijk richting aan onze ambities op het terrein van jeugdhulp, maar we blijven inspelen op eventuele nieuwe prioriteiten.

DEEL A

CONCEPT

2. JEUGDHULP IN DE REGIO HAAGLANDEN: WAAR WILLEN WE NAARTOE?

In hoofdstuk 1 hebben we de huidige stand van de jeugdhulp in regio Haaglanden beschreven. In de volgende hoofdstukken beschrijven we wat we in de komende vijf jaar willen bereiken en wat ervoor nodig is om daar te komen. We gaan er daarbij van uit dat er sprake is van een doorlopend verandertraject, waarbij een gevoel van urgentie bij alle partners bestaat om de visie en ambities uit deze regiovisie te realiseren.

2.1. Visie: waar doen we het voor?

Alle kinderen en jongeren groeien gezond, veilig en kansrijk op - gewoon thuis, bij hun eigen ouders - waarbij zij zich ontwikkelen tot veerkrachtige (jong)volwassenen die naar vermogen actief mee doen in de samenleving. Ouders zijn daarvoor primair verantwoordelijk. Waar die ontwikkeling hapert of zelfs vastloopt, bieden wij met jeugdhulp een vangnet vanuit een stevige sociale infrastructuur. We bieden jeugdhulp met als gewenste kenmerken: rekening houdend met de menselijke maat, precies passend bij wat nodig is (niet meer en niet minder), duurzaam effectief en blijvend betaalbaar. Wij willen kansengelijkheid tussen kinderen. De meest kwetsbare kinderen ontvangen met voorrang de juiste hulp op de juiste plaats.

2.2. Leidende principes: concreet richtinggevend

Onze leidende principes⁵ zijn de handvatten voor onze beleidsontwikkeling en kunnen houvast bieden aan organisaties in het jeugddomein en alle professionals die werkzaam zijn bij de lokale teams en bij de jeugdhulpaanbieders. Daardoor kan iedereen vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid bijdragen aan het effectiever en efficiënter maken van de jeugdhulp. Deze leidende principes zijn continu onderwerp van gesprek tussen alle betrokken partijen binnen de jeugdhulp. Ze leiden tot inzicht, betrokkenheid en motivatie als we ze toepassen in de praktijk.

A. We accepteren dat opgroeien gepaard gaat met vallen en opstaan

Elke fase in het leven van kinderen brengt specifieke uitdagingen met zich mee. Iedere ouder zal dat kunnen beamen. Het is belangrijk dat zowel ouders als verwijzers, professionals in de jeugdhulp en andere professionals die met en voor kinderen werken, bewust handelen vanuit het perspectief van normaliseren. Dit houdt in dat zij meer kijken naar talenten, dat zij de sterke kanten benadrukken en beschermende factoren versterken en de genoemde uitdagingen niet onnodig problematiseren (of diagnosticeren). Jeugdhulp is niet altijd de oplossing. Daar waar jeugdhulp wordt verleend, dient zo mogelijk vanaf de start worden gewerkt aan versterking van het gewone leven. De hulp wordt tijdig afgerond of zo mogelijk overgedragen aan ondersteuning in het eigen netwerk.

B. Jeugdigen en hun ouders/opvoeders zijn het uitgangspunt

Ouders/verzorgers zijn zelf verantwoordelijk voor het opvoeden van hun kinderen en het reilen en zeilen van gezin. Daar waar jeugdhulp nodig is, is het van belang dat er een open gesprek op gang komt met de jeugdigen en hun ouders/verzorgers. We onderzoeken samen met hen wat de problemen zijn en besluiten ook samen hoe deze het beste kunnen worden opgelost (Shared

⁵ De leidende principes zijn vastgesteld in overleg met de jeugdhulpaanbieders, lokale teams, jongeren en gemeenten. JONG doet Mee! heeft de leidende principes van jongeren beschreven op hun website "Zo zijn onze manieren in Haaglanden" (zie bijlage 4).

Decision Making). We zoeken dus de dialoog, ook (of juist!) als dat moeilijk is. We werken mensgericht en sluiten aan bij wat van betekenis is voor de jeugdige en zijn of haar toekomstperspectief door:

- te kijken naar wat wèl kan, wat wèl goed gaat. We gaan dus uit van kansen en mogelijkheden, van talenten en competenties;
- duidelijk te krijgen welk resultaat jeugdigen en hun ouders verwachten van de eventueel geboden jeugdhulp (Zolang die wens en verwachting niet in strijd zijn met kinderrechten of een zwaarwegend maatschappelijk belang, zijn deze leidend);
- duidelijk te maken wat vanuit gemeenten en zorgaanbieders de mogelijkheden en wenselijke resultaten zijn;
- te werken aan duurzame oplossingen, die geworteld zijn in het eigen netwerk van de jeugdigen en hun ouders/opvoeders.

C. We zoeken de oplossing dicht bij huis

Gesprekken tussen de direct betrokkenen kunnen ertoe leiden dat gespecialiseerde jeugdhulp nodig is. Die steun en hulp moet in onze optiek zo nauw mogelijk aansluiten bij het eigen netwerk (en dit waar nodig helpen opbouwen), bij de eigen leefwereld van ouders en kinderen en bij de basisvoorzieningen zoals het onderwijs en de kinderopvang.

D. We kijken met een brede blik en werken integraal aan oplossingen

Bij alle hulp en ondersteuning staat altijd de toegevoegde waarde voor ouders, kinderen en jongeren voorop. Die toegevoegde waarde kan door jeugdhulpaanbieders, maar ook door verschillende andere partijen worden gerealiseerd. Denk aan maatschappelijk werk, scholen, schuldhulpverlening, et cetera. We kijken met een brede blik naar wat nodig is om maatwerk te leveren. Het kan bijvoorbeeld voor een gezin of jongere noodzakelijk zijn om eerst de huisvesting en/of financiën op orde te hebben. In dat geval trekken jeugdhulp en professionals op andere leefgebieden gezamenlijk op. Professionals hebben dus ook ruimte nodig om te denken in mogelijkheden en kansen en zo tot maatwerk te komen. Die brede, integrale aanpak mag niet tot verwarring leiden bij jongeren en gezinnen. Om dat te voorkómen, helpen we hen om het overzicht en regie te houden en we stemmen met hen de prioriteiten af.

E. We zijn alert op veiligheid

Er komen situaties voor waarbij kinderen of jongeren in een onveilige situatie opgroeien. In dat geval staat in eerste instantie (het herstellen van) de veiligheid van dat kind of die jongere voorop. We gaan altijd in gesprek met de ouders en zo nodig ook met andere direct betrokkenen. In het uiterste geval vragen we aan de rechter of de verantwoordelijkheid van de ouders kan worden overgenomen. Bij acuut onveilige situaties doen we dat via crisisinterventies. We werken zo veel mogelijk toe naar herstel van duurzame veiligheid. Daarbij is het streven dat het kind of de jongere thuis opgroeit, want dat heeft de voorkeur.

F. De beste jeugdhulp bieden voor de beste prijs; we zijn scherp op de balans tussen baten en kosten

Jeugdhulp moet oplossingsgericht zijn. Daarom willen we dat met de inzet van jeugdhulp resultaten worden geboekt, waarbij de ambitie is dat kinderen en jeugdigen leeftijdsadequaat kunnen functioneren in hun omgeving en in de samenleving. Aanbieders die naar verhouding achterblijven in

het realiseren van afgesproken resultaten (zie ook C) worden uitgedaagd om zich te verbeteren. We sturen op:

- normaliseren;
- afschalen en uitstroom wanneer dat kan;
- inzet van effectieve interventies waar dat mogelijk is;
- verminderen administratieve lasten;
- aandacht verleggen naar uitvoering van beleid en intenties.

CONCEPT

3. AMBITIES EN DOELEN

Op basis van de beschikbare data en ervaringen met onder andere projecten uit het Transformatiefonds hebben wij verschillende gesprekken gevoerd met jeugdigen en ouders uit de regio, lokale teams, jeugdhulpaanbieders, Gecertificeerde Instellingen en maatschappelijke partners. We hebben met hen gekeken naar de huidige situatie en we hebben ervaringen in de jeugdhulp opgehaald. Zij hebben aangegeven welke kansen, mogelijkheden en verbeterpunten zij zien. Ook is besproken wat nodig is om de doelen te realiseren. Deze doelen zijn deels door henzelf geformuleerd, deels komen ze voort uit de Jeugdwet en transformatiedoelen en deels werden ze door ons als gemeenten al eerder geformuleerd.

Dit proces heeft geleid tot de volgende inhoudelijke ambities, met bijbehorende doelen:

1. Versterken van het gewone opvoeden en opgroeien
2. Kinderen en jongeren groeien zo thuis mogelijk op
3. Kinderen en jongeren krijgen tijdig de best passende hulp
4. Kinderen en jongeren groeien op in een duurzaam veilige situatie
5. Jeugdhulp, onderwijs en kinderopvang/bsso werken samen in het belang van de kinderen

Deze ambitie willen we objectief overbrengen, met reële doelstellingen. Waar we kunnen en er cijfers bekend zijn, maken we doelstellingen concreet. Waar geen cijfers bekend zijn of waar we geen concrete doelstelling kunnen aangeven, geven we de beweging aan. Bijvoorbeeld: 'We willen normaliseren' versus 'We willen geen wachtlijsten meer'. Het eerste is minder concreet, maar het geeft de beweging aan die we gaan maken in de regio Haaglanden.

De ambities reiken verder dan de taken en verantwoordelijkheden van alleen de tien gemeenten. Ouders en jongeren zelf, jeugdhulpaanbieders, onderwijs- en andere maatschappelijke instellingen spelen een cruciale rol bij de realisatie ervan. Om onze rol duidelijk te maken, beschrijven we hierna per ambitie:

- Wat willen wij bereiken?
- Wat hebben we al in de afgelopen jaren al in gang gezet en zetten we door of breiden we uit?
- Wat gaan we anders of extra doen?

3.1. Versterken van het gewone opvoeden en opgroeien

Wat willen wij bereiken?

- Begrippen als 'normaliseren' en 'eigen kracht', krijgen een eenduidige betekenis en worden vertaald naar de dagelijkse praktijk. Dit zijn belangrijke begrippen in het hele jeugdveld, van basisvoorzieningen tot jeugdbescherming.
- Ouders vullen het ouderschap op een verantwoordelijke manier in en beschikken hiertoe over voldoende inzicht, vaardigheden en veerkracht. Zij voelen de vrijheid om open te praten over de hobbels die bij het opvoeden en opgroeien horen, zonder bang te hoeven zijn dat er onmiddellijk een etiket of oordeel volgt.
- Zowel lokale teams, als mede-opvoeders (bijvoorbeeld scholen en kinderopvang) beschikken over voldoende handelingsperspectief om te kunnen omgaan met ander gedrag van kinderen en jongeren en ze kunnen hierover het gesprek met ouders voeren.
- Een inclusieve(re) samenleving waarbij zo veel mogelijk kinderen van de algemene jeugdvoorzieningen gebruik kunnen maken.

Wat doen we al en willen we versterken?

Het versterken van de pedagogische infrastructuur gebeurt veelal in wijken en buurten. Elke gemeente geeft daar op eigen wijze invulling aan. Daarbij wordt onder meer de verbinding tussen basisvoorzieningen, sociale netwerken en informele hulp versterkt. Bij het versterken van de rol van ouders biedt de bijvoorbeeld de Ouderschapstheorie houvast. Deze houdt rekening met het gegeven dat ouderschap per definitie kwetsbaar maakt en dat er verschillende buffers zijn die ouders een steuntje in de rug kunnen bieden. Op bovenregionaal niveau nemen we deel aan het Leernetwerk Normaliseren van de Werkplaats SAMEN. Dit zetten we komende jaren voort en bouwen we als volgt uit:

- **Stimuleren van normaliseren en benutten eigen kracht**
Wij kijken meer naar de sterke kanten van jongeren en gezinnen. We versterken, onder andere door de mede in onze regio ontwikkelde tool 'GIZ'⁶, beschermende factoren. De focus ligt wat de betrokkenen binnen de context kan veranderen. Er wordt niet onnodig geproblematiseerd of gediagnosticeerd. Er wordt meer oplossingsgericht gewerkt. Door het benutten van de kracht van ervaringsdeskundigen kunnen we sneller en beter aansluiten bij het perspectief van kinderen, jongeren en ouders; zowel als het gaat om de inzet van jeugdhulp, als bij het afronden of afschalen van de hulp.
- **Versterking van de algemene jeugdvoorzieningen**
We bieden mogelijkheden om pedagogisch medewerkers in de reguliere kinderopvang en BSO groter handelingsrepertoire aan te reiken. Daardoor zijn zij voldoende toegerust om kinderen die meer bijzondere aandacht nodig hebben, ook te kunnen opvangen. We verwachten dat dit het beroep op de specialistische jeugdhulp doet afnemen en een inclusieve(re) samenleving bevordert, waarbij alle kinderen van de basisvoorzieningen dicht bij huis gebruik maken.

Wat is nieuw?

- **Samen met de maatschappelijke partners gaan we het begrip normaliseren vullen en toepassen in de dagelijkse praktijk, van lokale teams tot hoog specialistische jeugdhulp, van onderwijs tot ketenpartners.**
Dit doen we om deze begrippen te 'laden' en om rollen, verantwoordelijkheden en de vertaling van het handelen in de praktijk te duiden zodat toepassen in ieder zijn/haar werkzaamheden mogelijk is. Naast de kaders geven aan wat we wel en wat we niet meer willen doen, is normaliseren een ontwikkeltraject binnen het vakmanschap in de jeugdhulp en een cultuurombuiging.
- **Per 2021 werken we met een richtinggevend kader dat inzicht geeft in de duur en intensiteit van trajecten.**
Het richtinggevend kader (RGK) is een instrument voor medewerkers van lokale teams en medewerkers van jeugdhulpaanbieders om dialoog te voeren, om zo tot beter passende toewijzingen en kostenbewustzijn te komen. In samenwerking met jeugdhulpaanbieders ontwikkelen we het instrument door. Daardoor kunnen we beter het gesprek voeren over 'goed is goed genoeg', oplossings- en resultaatgericht werken en normaliseren. We leren daar gezamenlijk van. Daarnaast verkennen we of het RGK ook door andere professionals gebruikt kan worden, bijvoorbeeld door gezinsvoogden van de GI's.
- **Grenzen verkennen waar ruimte bij andere domeinen en wetten ligt, die effectiever benutten en de breedte verkennen van de plicht om jeugdhulp te verlenen.**
Gaait het meervoudige gezinsproblematiek, dan kijken we daar nu al met een brede blik naar. Deze omvat alle terreinen van het sociaal domein, van jeugd, schuldhulpverlening,

⁶ Gezamenlijk inschatten zorgbehoefte

ouderproblematiek tot huisvesting. Door die bredere blik kunnen we beter antwoord geven op vragen als:

- Wanneer kan de ondersteuning in de vrij toegankelijke jeugdhulp worden verleend?
- Wanneer is er sprake van hulp in het kader van de Jeugdwet?
- Wanneer valt het binnen een ander wettelijk kader?
- Waar kunnen we beter integraal afstemmen?

Hiervoor ontwikkelen we een juridisch, economisch en bestuurlijk kader waarbinnen we in de regio Haaglanden jeugdhulp verlenen en inperken.

3.2. Tijdig inzetten van de best passende hulp

Wat willen wij bereiken?

Als specialistische hulp nodig is, bieden we op het juiste moment passende hulp. De hulp en/of ondersteuning wordt zo snel als nodig geboden. Alles is gericht op integrale duurzame oplossingen voor ouders en jeugdigen. Hiermee voorkómen we lange zorgcarrières met weinig resultaat. Bij de inzet van passende hulp gelden de uitgangspunten normaliseren en 'goed is goed genoeg'. Daar waar schaarste is, verlenen we voorrang aan de meest kwetsbare kinderen. Daarnaast willen we het aantal doorplaatsingen van aanbieder naar aanbieder verminderen om zo lange zorgcarrières voorkomen. En willen we de uitstroom uit de jeugdhulp naar lichtere vormen van ondersteuning bevorderen.

De regio Haaglanden neemt de verantwoordelijkheid om beschikbaar te hebben: (boven)regionaal expertise, flexibel inzetbaar behandelaanbod, indien nodig (maatwerk)verblijfmogelijkheden. Typen zorg die niet elke gemeente altijd nodig heeft, worden gezamenlijk (boven)regionaal in stand gehouden. Regionaal en bovenregionaal wordt expertise gedeeld en benut (expertiseteam en bovenregionaal expertise netwerk, zie ook schema 1).

Wat doen we al en willen we versterken?

We ondersteunen het versterken van de jeugdhulpexpertise bij de huisarts en ook daar zetten we in op normaliseren

Door de inzet van jeugdhulpexpertise bij de huisarts kunnen kinderen, jeugdigen en hun ouders in de praktijk zelf geholpen worden, op een voor het kind en ouders vertrouwde plek. Met de aansluiting van jeugdhulpexpertise bij de huisartsenpraktijk willen de gemeenten met huisartsen werken aan positieve gezondheid van kinderen en jongeren: aandacht voor de lichamelijke gezondheid, voor het welbevinden van het kind (met waar nodig kortdurende behandeling op de huisartsenpraktijk) en de sociale participatie. Als inzet van specialistische jeugdhulp nodig is zorgen we samen voor verwijzingen die gericht en meer passend zijn. Naast goede zorg is daarbij kostenbeheersing belangrijk. Als gemeenten werken we al enige tijd, ieder op onze eigen wijze, aan de inzet van deze jeugdhulpexpertise bij de huisarts. Gezamenlijk zetten we in op:

- Het gesprek met zorgverzekeraars (op subregionaal niveau), Zorgverzekeraars Nederland, Landelijke Huisartsenvereniging en koepels van huisartsen om een goede invulling te geven aan de inzet van jeugdhulpexpertise in de huisartsenpraktijk (bijvoorbeeld Praktijkondersteuner GGZ jeugd);
- (sub)Regionaal leren en ontwikkelen, zowel tussen gemeenten als tussen huisartsen/POH GGZ jeugd, jeugdteams en aanbieders op het punt van normaliseren en positieve gezondheid
- Inrichten van een consult- en expertisefunctie voor huisartsen vanuit de specialistische jeugdhulp. Denk hierbij aan het meekijk consult, voorlichting en training door de

kinderpsychiaters en GZ-psycholoog om problemen en vragen sneller te verhelpen en waar nodig te komen tot een goede triage.

We organiseren (elders) hulp voor ouders met problematiek: daar waar deze hoort

Een deel van de problematiek die tot inzet van jeugdhulp leidt, vindt zijn oorsprong in problematiek van de ouders, bijvoorbeeld bij complexe scheidingen. In dat geval moet de focus van steun of hulp op de volwassene liggen. Dit om patronen te doorbreken en jeugdigen niet onnodig met jeugdhulp te belasten. Hulp en steun voor de schadelijke gevolgen die kinderen ondervinden van de volwassenproblematiek, is wel van belang. We spreken ouders nadrukkelijk aan op hun verantwoordelijkheid en ontwikkelen ook manieren om daar op een niet-vrijblijvende wijze vorm aan te geven.

We zetten in op gezinsarrangementen, op de verbinding met de volwassenen-GGZ en op het borgen van de acties uit de pilot Regiolab in het landelijk programma Scheiden Zonder Schade. Thema's zijn:

- Deskundigheidsbevordering voor onder andere de lokale teams, bijvoorbeeld via de handreiking (v)echtscheidingsproblematiek (NJI);
- Monitoring met als doel beter zicht te krijgen in de aantallen, type hulpvragen en kosten die samenhangen met (v)echtscheidingen;
- Met zorgverzekeraars borgen van de tijdige inzet en bereikbaarheid van GGZ voor volwassenen, in casussen waarin de kinderen last hebben van de problematiek van de ouders.

Wat gaan we nieuw doen?

We ontwikkelen een kader voor het verlenen van voorrang aan meest kwetsbare kinderen

Samen met ouders en jongeren en jeugdhulpaanbieders definiëren we het begrip kwetsbare kinderen. Vervolgens gaan we aan de slag op waar en hoe deze kinderen vindbaar zijn en hoe wij deze kinderen met voorrang kunnen ondersteunen.

Maximaal aan de slag met lange wachttijden, residentieel en ambulant

Lang moeten wachten op jeugdhulp kan zeer schadelijk zijn en dit willen we voorkómen. Ook aanbieders, lokale teams en jeugdigen en hun ouders benoemen lange wachttijden voor jeugdhulp als een urgent probleem. Daarom hebben we de afgelopen jaren geïnvesteerd in het project Zorglogistiek dat tot doel heeft om vanuit zicht op in-, door-, en uitstroom in de residentiele zorg het plaatsingsproces incl. wachtlijstbemiddeling te bevorderen.

Op twee plekken worden nog problemen gesignaleerd:

- Wachttijden bij de lokale teams;
- Wachten op de start van hulp of specialistische zorg- en ondersteuning.

Wachten op hulp is soms onvermijdelijk. De wachttijden worden meer acceptabel door overbruggingshulp en wachtlijstbemiddeling. Wanneer een acceptabele wachttijd overschreden wordt en deze niet in lijn is met het traject wat een kind doorloopt, noemen we dat een 'zorgelijk of schadelijk wachtende'.

De effecten van corona op de inzet van organisaties en medewerkers geven aan dit onderwerp extra urgentie.

In de resultaatovereenkomsten 2021 met de jeugdhulpaanbieders is contractueel opgenomen dat zij moeten aangeven:

- De wachttijd tot de zorg start;
- De interne wachttijd;
- Het aantal jeugdigen op de wachtlijst.

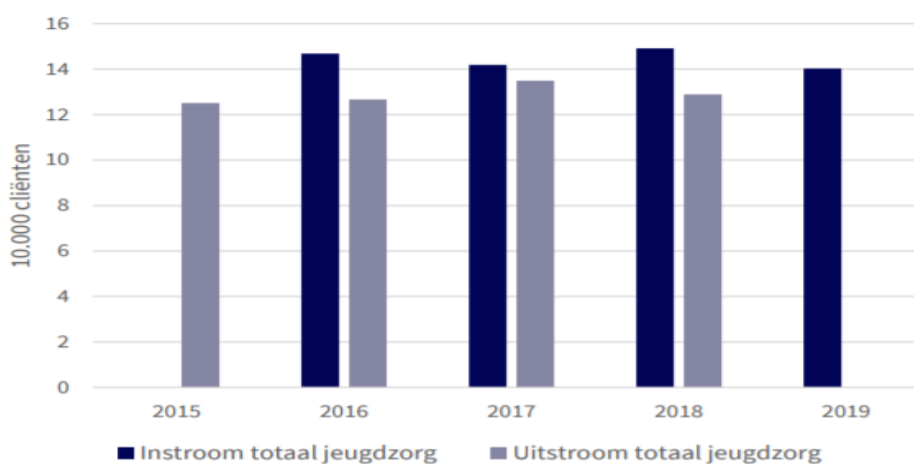
In samenwerking met contractmanagers en jeugdhulpaanbieders gaan we:

- Het percentage zorgelijke wachtenden in residentiële zorg terugdringen naar nul;

- Samen met aanbieders een actueel overkoepelend beeld van zorgelijk wachtenden voor ambulante zorg maken. Het overkoepelend beeld maakt de informatie toegankelijk voor burgers en verwijzers;
- Voor ambulante zorg gaan we in voorkomende gevallen, net als bij residentiële zorg, zorgbemiddeling organiseren om het aantal zorgelijk wachtenden terug te brengen;
- Acties ondernemen bij wachtlijsten bij andere cruciale organisaties.

Maatwerk voor jeugdigen en gezinnen met complexe problemen en voorkomen dat kinderen op de verkeerde plek zitten

Jeugdigen krijgen soms behandeling op een plek ver weg van huis en worden soms rondgepompt in het 'systeem', bijvoorbeeld door de entry – exit paradox : 'je bent verslaafd, en je wordt uit de verslaafdenzorg gezet omdat je verslaafd bent' of de 'exit-exit'-paradox: je komt er niet 'in' omdat je zo complex bent dat geen aanbieder hulp kan bieden. Jeugdigen blijven daarnaast soms te lang in zorg, terwijl de effectiviteit van de interventie al na een paar maanden afneemt.

Figuur 3 In- en uitstroom van cliënten in jeugdzorg tussen 2015 en 2019.

(bovenstaande grafiek wordt vervangen door een grafiek met actuele data uit onze Jeugdhulpmonitor)

De uitstroom is continu lager is dan de instroom. Daarnaast constateren we in de regio Haaglanden dat de intensiteit van trajecten toeneemt. Naast dat het voor de kinderen en jongeren belangrijk is dat zij hulpen ondersteuning op de juiste plek en het juiste moment krijgen, is dit ook een potentiële besparingsmaatregel⁷.

We gaan in samenwerking met de jeugdhulpaanbieders maatregelen nemen op belemmeringen in de uitstroom. Onderdeel hiervan is het versnellen van doorstroom naar de WLZ.

Onze aanpak toetsen wij te zijner tijd aan regionale visie Beschermd Wonen.

Wij:

- onderzoeken welke jeugdigen (te) langdurig in een behandelsetting verblijven en realiseren alternatieven: intensieve begeleiding thuis, flexibele woonunits met zware begeleiding, housing in, kamertraining, begeleid wonen en tussenvormen (met aanbieders);
- onderzoeken momenteel welke jeugdigen qua indicatie onder de Wet Langdurige Zorg vallen waardoor jeugdigen een meer passende woonplek en stabiliteit ontberen;
- ontwikkelen op basis hiervan samen met de zorgkantoren een strategie om kinderen beter te laten doorstromen naar een passende plek;

⁷ A. Hildrink e.a., *Stelsel in groei, Een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg* (Andersson Elffers Felix: Utrecht, 2020)

- steunen het initiatief van aanbieders om een convenant op te stellen waarin zij er de verantwoordelijkheid voor nemen dat kinderen en jongeren met complexe problematiek en contra-indicaties niet ‘tussen wal en schip vallen’, waarbij zij goed kijken naar uitsluitingsmechanismen;
- stimuleren bij aanbieders die werken met complexe doelgroepen het implementeren van de maatwerkmethode van Instituut Publieke Waarde, zodat hun professionals op die manier gaan werken.

3.3. Kinderen en jongeren groeien zo thuis mogelijk op

Op naar ‘nul uithuisplaatsingen’.

Nederland is nummer 1 ter wereld in uithuisplaatsingen en sinds de decentralisatie is gemiddeld weinig verbetering te zien. In 2019 telde ons land 3,4 miljoen jeugdigen (0 tot 18 jaar), waarvan 1,26 % niet thuis woonde. We willen dat dit verandert, dat thuisoplossingen de norm worden. Op naar nul uithuisplaatsingen is de beweging StroomOp die we willen zien, de droom en geeft aan dat we naar een sterke daling willen. Daar zijn tal van maatregelen voor nodig die op meerdere plekken in deze regiovisie staan genoemd, zoals het versterken van ambulante zorg. Wat de werkelijke daling wordt gaan we jaarlijks monitoren om blijvend de koers vast te houden.

Wat willen wij bereiken?

De meest kwetsbare jeugdigen, krijgen eerder, sneller en beter passende hulp - samen met hun ouders - zodat tijdig geïnvesteerd wordt in een omgeving die liefdevol, stabiel en veilig is en perspectief biedt op een gezonde ontwikkeling, zo thuis mogelijk. Dat bereiken we door:

- intensieve vormen van hulp voor gezinnen;
- voldoende passende alternatieven als een kind of jongere toch niet thuis op kan groeien;
- de schaarste aan passende zelfstandige woonruimte voor jongeren aan te pakken.

Wat doen we al en willen we versterken?

Ook met de Gecertificeerde Instelling, Jeugdbescherming West (JBW), hebben we afspraken gemaakt over het terugdringen van uithuisplaatsingen. In het kader van het verbeterplan⁸ en de daarmee gemoeide gelden voor de caseloadverlaging heeft JBW het volgende opgenomen in het projectplan:

- Het aantal uithuisplaatsingen (exclusief netwerkplaatsingen) bij nieuwe ondertoezichtstellingen daalt naar 25%;
- De caseloadverlaging in de teams zorgt ervoor dat zij meer tijd met het gezin kunnen doorbrengen. Dat geeft meer informatie. Die is nodig om een betere analyse van patronen te maken en te bepalen wat nodig is om deze patronen te doorbreken. Deze analyse is dus helpend bij het vraaggericht formuleren wat er nodig is voor het gezin. Het helpt in onze doelstelling om het aantal uithuisplaatsingen te verlagen.

Meer geschikte alternatieven als een kind of jongere toch niet thuis op kan groeien

Als herstel in het eigen gezin toch niet mogelijk blijkt, is een alternatief gezin de beste secundaire oplossing. Dit kan in de vorm van een pleeggezin of gezinsgerichte opvang. Aanvullend is er behoefte aan kleinschalige woonvoorzieningen waar zeker de wat oudere kinderen – langdurig of tijdelijk – kunnen wonen als het thuis niet meer gaat. We gaan door met het programma Jeugdhulp In Gezinsvormen⁹ en actualiseren het programma met de geleerde lessen van de afgelopen jaren.

⁸ Plan op basis van het Inspectierapport ‘Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd’, nov. 2019

⁹ Met onder andere actiepunten rond de positie van jongeren en ouders, omgaan met trauma en ondersteuning van opvoeders en pleegouders

(nog invoegen: afbeelding: pleegzorg en gezinsgericht als % van verblijf op basis van actuele gegevens Jeugdhulpmonitor Haaglanden)

In de regio Haaglanden zien we dat de groei van het aantal pleeggezinnen achterblijft bij de vraag en er behoefte is alternatieven. Samen met pleegzorgaanbieders en Gecertificeerde Instellingen willen wij meer pleeggezinnen en gezinstehuizen creëren en de continuïteit in de pleegzorg versterken. Dit doen we door onder andere:

- meer focus op de samenwerking tussen ouders en pleegouders;
- versterking van het sociale netwerk en de steun rondom pleeggezinnen;
- zicht op de mogelijkheden om pleeggezin-plus in de regio vorm te geven;
- versterking van werving, matching en stimulering van gezamenlijke wervingsacties van gemeenten en aanbieders;
- verbetering van de nazorg voor pleegouders bij beëindiging van een plaatsing;
- mogelijkheden te creëren voor intensieve begeleiding of behandeling voor pleegkinderen met gedrags- of ontwikkelingsproblemen.

Afbouw van gesloten plaatsen jeugdhulp en opbouw van alternatieven

Voor gesloten jeugdhulp werkt de regio Haaglanden samen met de andere jeugdhulpregio's in Zuid-Holland ('Regio Zuidwest'). In 2015 is op niveau van Zuidwest het toenmalige beleid van VWS voortgezet met het afbouwen van de gesloten plaatsen.

Binnen de bovenregionale samenwerking is in een ambitieus plan afgesproken de opbouw van alternatieven te versnellen, waardoor gebouwen voor gesloten groepen kunnen worden afgebouwd. De ambitie is dat in 2024 de huidige capaciteit van 300 plaatsen is teruggebracht naar een palet van 100 bedden plus nieuwe voorzieningen als kleinschalige woonvormen, gezinsopname, ambulante hulp en opvang en onderwijs van 8-20 uur. Ook wordt het verblijf op het bed waar mogelijk verkort. In 2020 is een werkagenda vastgesteld waaraan de komende jaren uitvoering wordt gegeven. Ook bij deze bijzondere en intensieve vorm van jeugdhulp is de ambitie dat deze zich meer gezinsgericht ontwikkelt. Belangrijke voorwaarden daarbij zijn tijdige en goede diagnostiek, veiligheid en een doorlopende onderwijslijn met een goed ontwikkelperspectief voor de jongere. Tijdens de doorontwikkeling gaat de regio Haaglanden sturen op een beperkte duur van de plaatsing (maximaal 6 maanden) om zo ook 'werkende weg' sneller te komen tot maatwerk en een goed toekomstplan voor deze jeugdigen.

Wat is nieuw?

De opbouw en ontwikkeling kleinschalige woonvoorzieningen

Op basis van de adviezen van het Expertiseteam Complexe Zorg en de werkagenda Gesloten Jeugdhulp krijgen kleinschalige woonvoorzieningen voorrang. Voorbereiding hiervan vond plaats in 2020. Zo wordt in 2021 een eerste kleinschalige voorziening voor gesloten jeugdhulp gestart. Tevens wordt in 2021 een vernieuwend concept gerealiseerd voor jongeren met ernstig autisme, waar nodig aangevuld met ambulante hulp en verbonden met voorzieningen voor onderwijs en vrijetijds- en dagbesteding. Verblijf en behandeling worden van elkaar losgekoppeld. Daardoor is continuïteit van de zorg geborgd wanneer, bijvoorbeeld, een jeugdige een andere verblijfplaats krijgt. Ook beogen we samenwerking met het Zorgkantoor, zorgverzekeraar en WMO (maatwerk, beschermd wonen en maatschappelijke opvang). Dit met het oog op continuïteit bij wijziging van de financieringsgrondslag (Wlz) en zodat de jongere dan niet hoeft te verhuizen.

The Big 5! en verbinding met de uitvoeringsagenda regionale woonvisie

Er is onvoldoende woonruimte beschikbaar om jeugdigen te laten uitstromen uit een instelling. Daardoor blijven zij onnodig op dure verblijfsplekken 'hangen' en ontstaan er wachtlijsten voor die

instellingen. We omarmen het advies van JONG doet mee!, met daarin de vijf voorwaarden om te kunnen stoppen met de jeugdhulp.¹⁰ (zie kader).

The Big 5 van JONG doet mee!

1. Ik heb een dak boven mijn hoofd.
2. Ik ga naar school, volg een opleiding of heb werk.
3. Ik heb een volwassene die ik vertrouw en waar ik op kan terugvallen.
4. Ik ben goed voorbereid op mijn financiële zelfstandigheid (eventueel heb ik een bewindvoerder).
5. Ik heb een sociaal netwerk.

Daarom:

- vragen wij jeugdhulpaanbieders om waar mogelijk duurzaam af te schalen en jongeren uit te laten stromen;
- wordt er gewerkt aan een uitvoeringsagenda van de regionale woonvisie. Het vergroten van de beschikbaarheid van woningen voor jongeren die uitstromen uit jeugdhulp met verblijf maakt hier onderdeel van uit. We sluiten aan bij de uitvoeringsagenda door:
 - Input te leveren voor en aanjagen van de uitvoeringsagenda (onder andere door de vraag naar passende woonvoorzieningen te kwantificeren en aandacht te vragen voor initiatieven als kamers-met-kansen;
 - Op het moment dat woonruimte beschikbaar komt, ook te zorgen voor (zo nodig) beschikbaarheid van steun en hulp.

3.4. Duurzaam veilig opgroeien

Wat willen wij bereiken?

We willen dat jeugdigen duurzaam veilig opgroeien. Onveiligheid in de opvoedsituatie moet tijdig herkend worden. Hierbij is aandacht voor de achterliggende oorzaken van de onveiligheid en wordt ingezet op het doorbreken van patronen. Als de thuissituatie die veiligheid niet kan bieden en kinderen onder verantwoordelijkheid van de overheid worden geplaatst in een pleeggezin, gezinshuis of een instelling, dan moeten zij daar een veilige omgeving vinden. We gaan:

- Beter Samenspel in de hele regio implementeren, borgen en verbreden;
- de jeugdbeschermingsketen hervormen;
- de visie op inzet van jeugdhulp in strafrechtelijk kader verder uitwerken;
- met aanbieders van residentiële jeugdhulp en pleegzorg een project starten over (on)veiligheid binnen de jeugdhulp n.a.v. het rapport “Onvoldoende beschermd”.

Onze aanpak toetsen te zijner tijd aan regionale visie Huiselijk Geweld.

Wat doen we al en willen we versterken?

Beter Samenspel implementeren, borgen en verbreden

Een belangrijke innovatie van de afgelopen jaren is het programma Beter Samenspel voor veilig opgroeien. Lokale Teams en Gecertificeerde instellingen (GI's) zetten zich er binnen dit programma samen voor in dat kinderen en jongeren duurzaam veilig op kunnen groeien, zo veel mogelijk thuis

¹⁰ JONG doet mee! Is het hét jongerenplatform van jongerenraden en jongeren die ervaring hebben in de jeugdhulp uit Haaglanden.

en met zo min mogelijk escalaties die leiden tot een (voorlopige) ondertoezichtstelling. Door het maken van een betere (gezamenlijke) analyse van de situatie in een gezin dragen zij eraan bij dat gezinnen tijdig de juiste hulp krijgen en (intergenerationele) patronen doorbroken worden. We gaan door met de implementatie van Beter Samenspel en het borgen van de werkwijze. We leggen hierbij de verbinding met ontwikkelingen binnen de aanpak Huiselijk Geweld (in het bijzonder de gefaseerde ketenaanpak) en de forensische jeugdhulp. Eerder was het doel om implementatie van deze aanpak te realiseren in eerste helft van 2021. Door corona, tekorten op de arbeidsmarkt en snelle wisselingen in het personeelsbestand verloopt deze implementatie trager, maar blijft deze gericht op 2022 en verder.

Hervorming van de jeugdbeschermingsketen

Beter Samenspel is een passende opmaat voor verdere ontwikkelingen en vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen. In 2020 is in Haaglanden voor dit laatste een verkenning gestart op basis van de kabinetsbrief 'Perspectief voor de jeugd' van maart 2020. Landelijk wordt gewerkt aan een toekomstscenario als basis voor regionale invulling dat in 2021 het vertrekpunt is voor de regionale planvorming en mogelijke pilots.

Inzet van jeugdhulp in strafrechtelijk kader

Er is sprake van jeugdhulp in het strafrechtelijk kader wanneer deze hulp expliciet is opgenomen in een strafrechtelijke beslissing binnen het jeugdstrafrecht. Wanneer een jongere deze hulp niet binnen de voorgeschreven tijd in het vonnis kan ontvangen, dreigt gevangenisstraf. Met de inzet van jeugdhulp in strafrechtelijk kader wil men de kans verkleinen dat een jeugdige opnieuw een strafbaar feit pleegt en weer in aanraking met Justitie komt. Daarnaast is het doel dat de jongere weer perspectief op een goede toekomst krijgt.

Samen met verwijzers (Raad voor de Kinderbescherming, G.I., reclasseringsorganisaties) en aanbieders van forensische zorg werken we de visie op dit type hulp verder uit. We vinden het belangrijk dat forensische jeugdhulp minder een apart domein blijft en beter aansluit bij de rest van de keten¹¹.

Wat gaan we nieuw doen?

We gaan in gesprek over (on)veiligheid

Onveiligheid is een diffuus begrip. Professionals voeren hierover een open gesprek. Gezamenlijk werken gemeenten en aanbieders toe naar een situatie waarin dit een normaal gespreksonderwerp wordt, waarin het voor ouders minder bedreigend is om aan te geven dat ze steun nodig hebben. Aanbieders en gemeenten bieden steun aan professionals bij het maken van de afweging om in te grijpen bij onveilige situaties of te voorkomen dat er ingegrepen moet worden. Dit is een beladen vraagstuk dat veel maatschappelijke discussie oproept. Het gaat hier om steun die verder gaat dan de 'normale' inzet die vanuit de eigen organisatie verwacht mag worden. Het is op dit punt dan ook nodig om het gesprek hierover breed en open te voeren. Het vergt een cultuuromslag en het erkennen van onze gezamenlijke verantwoordelijkheid hierin.

Binnen dit kader hebben we blijvende aandacht voor de Meldcode Kindermishandeling.

Rapport commissie "Onvoldoende beschermd"

In juni 2019 presenteerde de Commissie Onderzoek naar Geweld in de Jeugdzorg (onder voorzitterschap van Micha de Winter) het rapport "Onvoldoende beschermd". Op landelijk niveau worden maatregelen genomen om slachtoffers te erkennen, blijvend te leren van wat er is gebeurd en verder geweld in de jeugdhulp te voorkomen. De ministeries zouden samen met brancheorganisaties maatregelen nemen om geweld in de jeugdhulp zoveel mogelijk te voorkomen.

¹¹ Andersson Elffers Felix, *Jeugdhulp in strafrechtelijk kader, Knelpunten in de advisering en ten uitvoerlegging en eerste oplossingsrichtingen* (Utrecht 2020)

Dit komt echter nog niet goed van de grond. Verschillende ambities en acties uit onze regiovisie liggen in lijn met de aanbevelingen uit het rapport. Wij willen daarom een project starten in de regio om met (vertegenwoordigers van) kinderen, jongeren en ouders en betrokken organisaties na te gaan welke acties nodig zijn en afspraken maken over de uitvoering hiervan.

CONCEPT

4. KOSTENBEHEERSING

4.1. Wat willen wij bereiken?

In de regio Haaglanden willen we dat kinderen gezond en veilig opgroeien, nu en in de toekomst. De ambities opgenomen in hoofdstuk 3 beogen naast meer kwalitatieve jeugdhulp ook kostenbeheersing. Maar naast deze inhoudelijke ambities zetten we ook instrumenten in die specifiek gericht zijn op de kostenbeheersing of, waar dat kan, kostenreductie. Geld voor de zorg is niet oneindig beschikbaar. Daarom maken we scherpe keuzes over hoe we de beschikbare middelen inzetten. In dit hoofdstuk staat enerzijds een opsomming van de eerder inhoudelijk benoemde ambities in hoofdstuk 3 en daarnaast een aantal instrumenten die specifiek op de kostenbeheersing worden ingezet.

4.2. Wat doen we al en willen we versterken?

De stelselwijziging van 2015 heeft in de jaren daarna tijd, aandacht en geld gekost. De transformatie ging langzamer dan verwacht en de kosten liepen ondertussen op. In de regio hebben we daarom een aantal kwaliteitsimpulsen ingezet die naar verwachting zullen leiden tot kostenbeheersing, impulsen gericht op de transformatie of impulsen instrumenteel op de kostenbeheersing. Elders in de regiovisie staan impulsen al genoemd, voor de overzichtelijkheid staan ze hier bij elkaar:

- Jeugdhulpexpertise bij de huisartsenpraktijken;
- Versnellen van de doorstroom naar de Wet Langdurige Zorg;
- Onderzoek naar de belemmeringen bij uitstroom;
- Q-analyse¹² en de ontwikkeling van een goede dataset voor (data)sturing, Tellen & Vertellen (jeugdhulpmonitor);
- Werken met een richtinggevend kader dat inzicht geeft in de duur en intensiteit van trajecten;
- Bestedingsruimte. Met de nieuwe inkoop per 2021 is ook een bestedingsruimte per aanbieder ingevoerd. Hiermee wil de regio meer inzicht en grip krijgen op de budgetten per aanbieder;
- Zicht op de bedrijfsvoering van jeugdhulpaanbieders. Dat betreft o.a. het financieel inzicht: hoe staat de jeugdhulpaanbieder er financieel voor. Bij aanvang van een overeenkomst wordt de financiële draagkracht van de aanbieder getoetst.

4.3. Wat is nieuw?

- In de regio Haaglanden gaan we meer aandacht besteden aan normaliseren en eigen kracht. Deze begrippen worden wel gebruikt, maar betekenen voor iedereen iets anders. Het AEF-onderzoek laat zien dat hier een kostenbesparing te halen valt en dat het ook de kwaliteit van leven positief kan beïnvloeden. Ook kunnen groepsarrangementen verder ingebed worden in lokale basisvoorzieningen, zoals kinderopvang en BSO. Dit is verder uitgewerkt in paragraaf 3.1
- Belemmeringen in de uitstroom verder wegnemen. Op diverse punten in de regiovisie staan onderwerpen genoemd die deze belemmeringen oplossen. Denk aan kleinschalige woonvoorzieningen realiseren, integrale problematiek met maatwerk aanpakken en hiervan leren op systeem niveau. We maken gebruik van businesscases van gemeenten elders in het

¹² De Q-analyse is een check of jeugdhulpaanbieders declareren binnen de afspraken op inzet en volume

land. Die laten zien dat bijvoorbeeld het realiseren van uitstroom van de doelgroep van 17 jaar en ouder vanuit Jeugdwet, WMO en financiële ondersteuning naar zelfstandige woningen met zorgarrangementen op maat niet alleen beter is, maar ook goed goedkoper.

- Samenwerking jeugdhulp-onderwijs. Hoewel nog niet helemaal duidelijk is hoe dit te kwantificeren, is de verwachting dat betere samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs een kostenbesparing oplevert. Denk aan zorg-onderwijsarrangementen en ook een betere afbakening tussen onderwijs en jeugdhulp. Dit is verder uitgewerkt in paragraaf 3.5.
- We ontwikkelen de data-integriteitscontrole verder. Deze richt zich op opvallende afwijkingen in patronen, dubbelingen en doorlooptijden van inzet van producten door jeugdhulpaanbieders. Deze afwijkingen worden geautomatiseerd in beeld gebracht en zijn onderwerp van gesprek tussen gemeenten en aanbieders. De komende jaren organiseert de regio activiteiten die nodig zijn voor een effectieve inrichting en uitvoering van de preventie-, toezichts- en handhavingstaken.

CONCEPT

DEEL B

CONCEPT

5. Jeugdhulp en onderwijs werken effectief samen

Toelichting aparte positionering in deze conceptfase

Onderstaande paragrafen geven een overzicht van onze ambities rond de samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs. Hierover vindt momenteel nog bestuurlijk-ambtelijke afstemming binnen de gemeenten plaats. Op het onderwerp Onderwijs-Jeugdhulp ligt ook een andere besluitvormingsroute, namelijk een bespreking in het zgn. OOGO (= Op Overeenstemming Gericht Overleg). Een overleg tussen de wethouders Jeugd, Onderwijs en de besturen van de Samenwerkingsverbanden. Zodra de inhoud voldragen en intern afgestemd is en de afstemmingsroutes met de Samenwerkingsverbanden is gestart, wordt deze paragraaf samengevoegd met deel A en wordt het één geheel met de overige ambities.

Voor optimale ontwikkelingskansen van de kinderen en jongeren in onze regio staan gemeenten en onderwijspartners samen aan de lat. Deze paragraaf is in nauwe samenwerking tussen de H10-gemeenten en de onderwijspartners in de regio Haaglanden tot stand gekomen. In de Jeugdwet en de Wet passend onderwijs is daarbij vastgelegd dat tussen de gemeenten en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) plaatsvindt. Dit impliceert waar van toepassing ook afspraken op intergemeentelijk niveau. Dit is nodig omdat leerlingen in bijvoorbeeld het voortgezet -, het speciaal onderwijs en het MBO uit verschillende gemeenten en/of samenwerkingsverbanden komen en samenwerking met jeugdhulp voor het onderwijs dus ook verschillende gemeenten betreft.

Wat willen we bereiken?

PO en VO

Het is de gezamenlijke ambitie van samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en de gemeenten in Haaglanden dat ieder kind of jongere zich veilig en optimaal ontwikkelt. Hiertoe willen zowel de gemeenten als de samenwerkingsverbanden hun preventieve inzet optimaal benutten en waar mogelijk op elkaar afstemmen.

Veel leerlingen ontwikkelen zich goed, ontdekken hun talenten en leren hun capaciteiten goed in te zetten. Zij doorlopen het onderwijs met succes. Daar waar dit minder soepel verloopt, kunnen de gemeenten jeugdhulp bieden, waarbij de ambitie is: snel, passend en efficiënt en in samenhang met het onderwijs. De mogelijkheden en talenten van het kind en de jongere zijn daarbij uitgangspunt. We hebben aandacht voor het systeem waarin kinderen en jongeren verkeren: thuis, op school en in de wijk. We beslechten samen de belemmeringen die het systeem opwerpt, zoals wettelijke (geografische) grenzen en blijven realistisch als het gaat om de inzet van menskracht en financiën. Ieder heeft daarin zijn eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden en zorgt ervoor dat de basis op orde is.

MBO

Onderwijsinstellingen en gemeenten zorgen er samen met zorg- en hulpverleningsorganisaties voor dat MBO-studenten preventief passende begeleiding en/of ondersteuning kunnen krijgen tijdens hun studieloopbaan. Dit sluit aan op het regionale programma Voortijdig School Verlaten Haaglanden 2021-2024.

[Wat doen we al en willen we versterken?](#)

PO en VO

In de regio Haaglanden wordt al veel ondernomen om bovenstaande ambities te realiseren. Het vormgeven van (passend) onderwijs in samenhang met jeugdhulp vraagt om samenwerking, vertrouwen en samen leren en ontwikkelen. Binnen de regio Haaglanden zien we per samenwerkingsverband en per gemeente verschillen in accenten. Hoewel we sinds de decentralisatie van de Jeugdwet en de invoering Wet Passend Onderwijs goed op weg zijn, hebben we met elkaar ook nog veel te leren, bijvoorbeeld op het gebied van kansengelijkheid.

Preventieve ondersteuning op de scholen

Verschillende scholen organiseren al preventief ondersteuners die kortdurend begeleiding geven. Deze preventieve inspanningen willen we versterken. Gemeenten kunnen daaraan bijdragen met de functies Jeugdgezondheidszorg, leerplicht en bijvoorbeeld schoolmaatschappelijk werk of maatjesprojecten in het PO.

Dekkend aanbod voor meest kwetsbare leerlingen

We moeten goed in beeld krijgen wat de meest kwetsbare doelgroep nodig heeft en wat thuis, dicht bij huis of juist beter op een andere passende schaal georganiseerd kan worden. Daarom wordt een doelgroepenanalyse gemaakt vanuit zowel onderwijs als gemeentelijk perspectief. Die geeft antwoord op de vraag: 'Waar is welk onderwijsaanbod in relatie tot jeugdhulpaanbod nodig en voor wie?'

Versterken inzet specifieke expertise

Op diverse plekken is al meer hulp binnen de school. Denk aan een (VO) jeugdteam gekoppeld aan school of een start- en finish aanbod in het SO. Waar nodig en waar dat kan zetten we in op groepen, in plaats van op individuele leerlingen. We onderzoeken naar effectieve manieren om jeugdhulp in te kunnen zetten (bijvoorbeeld onderwijs-jeugdhulparrangementen of andere vormen van beschikkingsvrij arrangeren), waarmee mogelijk ook structuren in de scholen en in de wijken versterkt worden. Daarnaast werken we al samen rondom specifieke expertises, bijvoorbeeld bij inzet expertise SO/SBO ten behoeve van regulier onderwijs.

MBO

Voor het MBO is de laatste jaren al intensief ingezet op voorkómen en bestrijden van vroegtijdig schoolverlaten door jongeren tussen de 12 en 23 jaar. Dit door middel van een intensieve verzuimaanpak, coaching en maatwerktrajecten. De evaluatie daarvan bracht een aantal knelpunten rond aansluiting zorg-onderwijs aan het licht. Die vragen om een regionale aanpak. Hier gaan wij mee aan de slag. Zo verloopt bij het bereiken van 18 jaar de overgang van zorg vanuit de Jeugdwet naar WMO en van jeugd-GGZ naar Zorgverzekeringswet niet soepel. Daarnaast is er onder jongeren sprake van toenemende multi-problematiek, zoals schulden, verslaving en depressiviteit. Voor de MBO's is het zorglandschap niet heel inzichtelijk en is er 'grensverkeer' door betrokkenheid van meerdere gemeenten. Een actuele verkenning om de gesignaleerde knelpunten op te lossen is de pilot 'Aansluiting onderwijs-sociaal domein' op zes MBO-locaties in de regio.

[Wat gaan we nieuw doen?](#)

PO en VO

We ontwikkelen een regionaal actieprogramma waarin de samenwerking tussen gemeenten en de samenwerkingsverbanden in de regio Haaglanden concrete uitwerking krijgt. Eén van de prioriteiten binnen het actieprogramma is om knelpunten binnen het grensverkeer tussen onderwijsvoorzieningen en inzet van jeugdhulp met elkaar beter vorm te geven. We nemen de ruimte om te experimenteren en te leren, en we delen informatie, kennis en ervaringen. We laten

ons inspireren door de diversiteit tussen scholen en hun besturen en gemeenten. We maken afspraken, meestal lokaal of subregionaal (regio samenwerkingsverband) en soms regionaal. Vooraf stellen we vast wat we willen bereiken, binnen welke tijd en hoe dit te monitoren. Centraal staat het bieden van regulier onderwijs aan alle kinderen en met waar nodig extra ondersteuning. We keren de vraag ook om: wat als kinderen dagbehandeling hebben, hoe kun je daar dan ook goed onderwijs bieden? Tot slot vraagt de ombouw van grotere voorzieningen voor residentiële jeugdhulp naar kleinschalige voorzieningen samenwerking om het onderwijs ook hier passend te houden.

MBO

We zetten in de komende jaren gezamenlijk in op:

- Inclusiever onderwijs (met de basis op orde) door onderwijsbegeleiding en jeugdhulp op school of schoolnabij te organiseren;
- Een dekkend onderwijsaanbod;
- Samenwerken in preventie: schulphulpverlening, jeugdgezondheidszorg, GGZ.

Hierbij is het uitgangspunt dat de BIG 5 (zie paragraaf 3.3.) voor jongeren goed geregeld moet zijn, zodat zij zelfstandig in de maatschappij kunnen functioneren.

Tot slot

We onderzoeken de diverse pilots met het Nederlands Jeugdinstituut en ontwikkelen een voorstel voor wethouders en onderwijsbestuurders over de structurele inbedding van de nieuwe werkwijzen. Daarnaast kijken we hoe we de verbinding naar het bredere sociaal domein en volwassen zorg beter kunnen vormgeven en borgen.

DEEL C

CONCEPT

6. MISSIE EN KERNWAARDEN: HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?

De gemeenten van de Jeugdhulpregio Haaglanden werken samen en zetten gezamenlijk in op de doorontwikkeling van kwalitatief goede en passende jeugdhulp. Bij de organisatie van de jeugdhulp in onze regio gaan we uit van vier kernwaarden:

I. Kansen en mogelijkheden

We hebben de durf om buiten de gebaande paden te treden, de wil om mee te bewegen met nieuwe ontwikkelingen en de drive om te innoveren. Wij denken in kansen, talenten en mogelijkheden voor jeugdigen. We kijken vooral naar wat er wèl goed gaat en zijn ons bewust van het belang van hun toekomstperspectief. Op die manier kijken we ook naar onszelf: de organisatie en het beleid. Geen 'ja maar' maar 'wat als'.

II. Open en transparant

Samen met jeugdigen en ouders komen we tot inzichten. We staan open voor hun verhalen, ervaringen en ideeën. Deze zijn essentieel bij het verbeteren van de jeugdhulp. We doen wat van betekenis is en we onderzoeken mogelijkheden en alternatieven. We bespreken wederzijdse verwachtingen en de (on)mogelijkheden. Die openheid in het gesprek hanteren we ook op organisatorisch en beleidsniveau: doen we werkelijk wat nodig is? We maken keuzes en werken zo effectief en efficiënt mogelijk.

III. Betrouwbaar

Goede jeugdhulp valt of staat met goede afspraken en vertrouwen. Bij het maken van afspraken zijn we alert op de belangen van de ander: jeugdigen en hun ouders. We houden altijd het doel voor ogen en we houden ons aan de afspraken. In ons werkveld hebben mensen elkaar nodig. We moeten op elkaar kunnen terugvallen. Op die manier realiseren we goede samenwerking en gezamenlijke sturing.

IV. Samenhang en samenwerking

Als gezegd, we hebben elkaar nodig in het complexe speelveld dat jeugdhulp nu eenmaal is. Iedere schakel in het netwerk is essentieel om de jeugdhulp te laten stromen. Ook andere (maatschappelijke) partners waar we niet meteen aan denken (zoals sociale zekerheid en het fysieke domein) vragen we waar zij kunnen bijdragen. Alleen samen kunnen we een duurzaam effectief en betaalbaar (ont)zorglandschap realiseren.

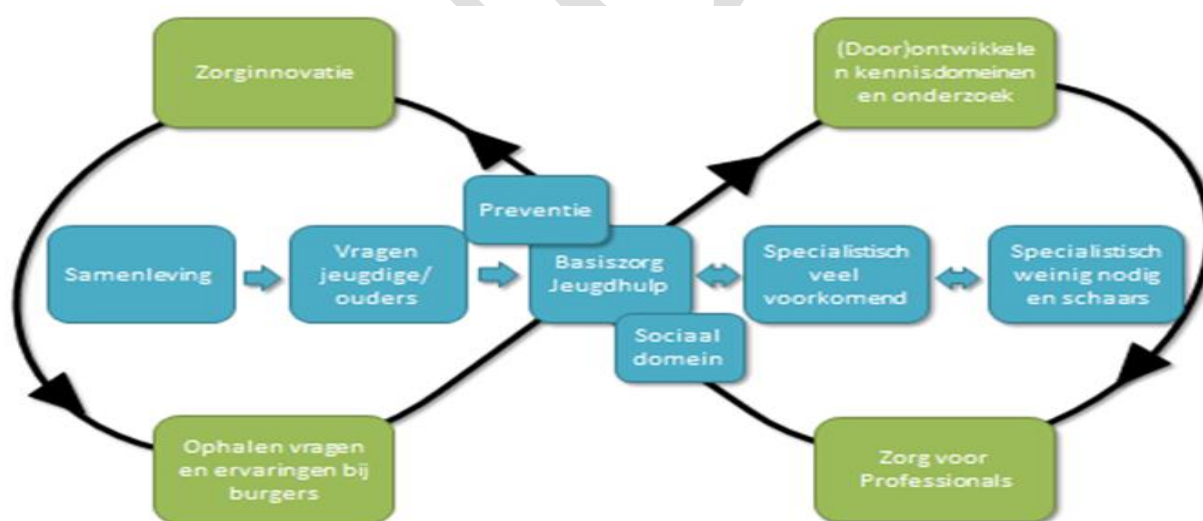
7. SAMEN LEREN EN HET VERSTERKEN VAN VAKMANSCHAP

7.1. Wat willen wij bereiken?

Het sociaal domein is continu in beweging. Er komt elke dag nieuwe kennis bij, zowel kennis die elders is ontwikkeld als kennis die vanuit de praktijk ontstaat. Om die kennis te benutten, moeten leren en verbeteren een vast onderdeel van de diverse werkprocessen blijven en waar nodig versterkt. Deze kennis helpt de professional om beter te worden. Het stuurt ook de beleidswensen. Want, we kunnen de ervaring en praktijkkennis van de professionals benutten bij het maken van keuzes in het jeugdbeleid en voor het formuleren van nieuwe onderzoeksvragen. We zijn daarbij alert op de belasting die dit continue 'leren en verbeteren' met zich meebrengt. Het komt immers naast de vele prioriteiten in de werkpraktijk en we willen de ambities scherp houden. Die ambitie is: onze samenwerking op regioniveau inzetten voor een vaste leerstructuur. We stimuleren onderzoek dat ten dienste staat van de kwaliteitsverbetering van de zorg voor de jeugd in de regio.

7.2. Wat doen we al en willen we versterken?

Specifiek voor het leren in het jeugdhulplandschap is binnen het landelijke Actieprogramma Zorg voor de Jeugd een leercirkel ontwikkeld, met het primair hulpproces als basis. Die leercirkel vinden we een goed uitgangspunt. We stellen onszelf de opdracht om onderzoeken en projecten uit de verschillende elementen en projecten aan elkaar en aan dataverzamelingen te verbinden en voor leerdoelen toegankelijk te maken.

Doorontwikkeling en verbeteringen in het sociaal domein vragen daarbij om samen optrekken door aanbieders en gemeenten en ondersteuning vanuit de wetenschap en kennisinstellingen. De gemeenten en jeugdhulpaanbieders in Haaglanden hebben zowel binnen de eigen gelederen als in de onderlinge samenwerking vanuit het Transformatiefonds¹³ de afgelopen jaren in die gezamenlijkheid geïnvesteerd. Op regioniveau werken we daarbij samen met de Regionale Kenniswerkplaats SAMEN en het Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden. In beide hebben ook

¹³ Het driejarige programma op basis waarvan projecten zijn uitgevoerd rond wachtlijstbeheer, integrale jeugdzorg en verbinding met volwassenenzorg, kleinschalige woonvoorzieningen als onderzoek, werkconferenties en leren (Tellen en Vertellen). Begin 2022 verschijnt het verslag van dit driejarig programma.

vertegenwoordigers van ouders en jongeren een belangrijke plek. Concrete opbrengsten zijn onder meer methodieken, een nieuwe minor, een leerproces rond stages en diverse praktijkgerichte onderzoeken.

We zien daarbij de volgende verantwoordelijkheidsverdeling en aandachtspunten:

- De gemeenten in Haaglanden zien het als hun rol om op stelselniveau leren en verbeteren te faciliteren en daarin burgers, professionals en organisaties een plek te geven. We maken onze kennis en ervaringen voor elkaar beschikbaar;
- Professionals (en hun eventuele werkgevers) zijn, waar het vakbekwaamheid en de professionele standaarden betreft, eerst verantwoordelijken. De professional zorgt voor 'een leven lang leren' en de werkgever faciliteert.

Op dit moment lopen de volgende projecten en onderzoeken. De kennisagenda is echter geen statisch geheel. Deze wordt in de komende jaren naar behoefte gewijzigd en of aangevuld.

(Onderstaand schema wordt nog gestileerd door de vormgever)

Zorginnovatie

- Ontwikkeltafel
- Tellen en Vertellen
- Beter Samenspel
- Onderzoek integrale teams
- Evaluatie zorglogistiek
- Pilot gezinsvertegenwoordiger
- Vernieuwen Jeugdbeschermingsketen
- Jeugdhulp in gezinsvormen
- Aansluiting passend onderwijs en kinderopvang

Wetenschap

- Kwetsbare gezinnen Leernetwerken
- Normaliseren, Integraal werken,
- Onderzoeksagenda Kennisnetwerk Jeugd
- Leren van en sturen met data

Primair proces Resultaatdialoog Cliënttevredenheid

Ontwikkeltafel-issues
Leren van casuïstiek (naar voorbeeld Ketenbreed leren-integraal werken, evaluatie uithuisplaatsingen)
Administratieprotocol
Kostenbeheersing

Ophalen vragen en ervaringen bij burgers

- Cliëntervaring
- Consultatie en advies
- Jongerenorganisatie en ExPex

Zorg voor professionals

- Ervaringen van professionals
- Professionals Platform HGL
- Kennisbijeenkomsten
- Opleidingscurriculum
- Samen werken, Samen leren

Cursief=opstarten in 2021

7.3. Wat gaan we uitbreiden?

Een optimale kennisinfrastructuur vraagt nog wat extra stappen. We gaan werken aan de volgende instrumenten:

a. Clientervaring

Door de regiogemeenten en jeugdhulpaanbieders wordt op uiteenlopende wijze clientervaring verzameld. Clientervaring vormt een belangrijke inspiratiebron voor verbeteringen, zowel van beleid als van werkprocessen. In samenwerking met de Haagse Hogeschool is een aanvullende werkwijze opgezet waarbij studenten in hun stage kwalitatieve clientervaringsonderzoeken uitvoeren. Nog niet overal wordt clientervaring op een eenvoudige maar gestructureerde manier opgehaald. Onderzocht wordt of een gezamenlijk instrument hierbij kan helpen, evenals bij het samenbrengen van de afzonderlijk verzamelde informatie.

b. Digitaal Platform

De gemeenten en het Servicebureau in Haaglanden delen kennis op een gezamenlijk platform¹⁴, waar ook ruimte is voor de aangesloten kenniscentra, aanbieders en cliëntvertegenwoordigende organisaties. Het platform biedt tevens ruimte aan ad-hoc samenwerking in sub-regionaal- of kleiner verband.

c. Jeugdhulpmonitor

We rapporteren periodiek over jeugdhulpgebruik, cliënten, verwijzers, producten, aanbieders en kosten. Deze kwantitatieve monitor maken we jaarlijks kwalitatief door de cijfers te duiden tijdens de conferentie 'Tellen en Vertellen'.

d. Leernetwerken

Het praktijkleren in de regio Haaglanden krijgt primair vorm door te werken met leernetwerken. Een leernetwerk omvat een gericht samengestelde homo- of heterogene groep deskundigen, een concreet vraagstuk en een leerdoel (opleiding, praktijk, beleid). De deelnemers putten primair uit de eigen ervaringen, bijvoorbeeld rond de thema's 'normaliseren' en 'eigen kracht'.

e. Inzet op goed gekwalificeerde professionals en beschikbaarheid

Door beperkte beschikbaarheid van kwalitatief goed personeel wordt de norm voor verantwoorde werktoedeling niet altijd gehaald. Hoewel dit een primaire verantwoordelijkheid van de jeugdhulpaanbieders is, zullen de gemeenten binnen hun mogelijkheden initiatieven ondersteunen die leiden tot meer werkplezier en behoud voor de sector.

f. Coördinatie

De coördinatie van 'leren en verbeteren' vindt in 2021 nog plaats vanuit het Transformatiefonds en wordt daarna geborgd binnen de activiteiten van de programma-organisatie.

¹⁴ <https://jeugdhulphaaglanden.mett.nl/leren/default.aspx>

8. STURINGSINSTRUMENTEN

In hoofdstuk 3 en 4 hebben we de opgaven voor de komende vijf jaar beschreven, evenals de ambities in de transformatie en de kostenbeheersing. Het realiseren van deze opgaven is niet alleen een opdracht van de tien gemeenten, maar een opdracht *aan* de gemeenten en de partners in de jeugdhulp en Gecertificeerde Instellingen. Het is een oproep aan onze partners om inventief te zijn, het initiatief te nemen om thema's uit deze visie op te pakken, samenwerking te zoeken en samen de kwaliteit van de jeugdhulp voor de kinderen en de jongeren in de regio Haaglanden te verbeteren.

We werken samen met tien gemeenten en hun lokale teams, met vele jeugd- en huisartsen en Gecertificeerde Instellingen als verwijzer, met circa 170 jeugdhulpaanbieders en vier Gecertificeerde Instellingen in de jeugdbescherming en jeugdreclassering en een crisisinterventieteam, tiensamenwerkingsverbanden en vele scholen en schoolbesturen. Sommige dragen veel en andere veel minder bij aan het realiseren van de ambities. Toch vragen we allen mee te doen waar het kan. Samen staat we aan de lat om de ambities te realiseren.

We zetten de volgende sturingsinstrumenten in om de resultaten ook daadwerkelijk te behalen:

8.1. Wet- en regelgeving

De jeugdhulp is mede gestoeld op het wettelijk kader en de landelijke en lokale regelgeving, zoals het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind, de Jeugdwet die gemeenten verplicht om alle vormen van jeugdhulp te organiseren en te financieren en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning bij de overgang naar volwassenheid. Meer informatie in bijlage 6.

8.2. Inkoop en bekostiging

In 2021 hebben we voor de komende zes jaar een nieuwe inkoop van de jeugdhulp gerealiseerd. De te bereiken ambities en gewenste ontwikkeling van het zorglandschap worden de komende jaren via onder meer de 'Ontwikkeltafel' van gemeenten en aanbieders uitgewerkt in concrete projecten. Dit doen we aansluitend op initiatieven in het lokaal domein. We onderzoeken aan de hand van deze regiovisie en de vast te leggen concrete doelen welke diensten en producten het beste (boven)regionaal aangeboden worden en welke diensten en producten de lokale gemeenten nodig hebben voor inbedding in de lokale basis-infrastructuur.

In het inkooptraject Jeugdhulp 2021 is voor een structuur gekozen waarbij de regiogemeenten de mogelijkheid hebben om de overeenkomsten tussentijds aan te passen. Hierdoor is zowel regionaal als lokaal de nodige ontwikkelruimte gecreëerd. We voeren in de komende jaren een onderzoek naar mogelijkheden tot wijziging van de bekostigingssystematiek – al of niet gedifferentieerd – uit. Deze ontwikkelruimte heeft als voordeel dat het rust en ruimte creëert om binnen de huidige inkoopcontracten met aanbieders te werken aan de inhoudelijke doelen uit de regiovisie. Het zorglandschap ontwikkelt zich daardoor dus gedifferentieerd.

Partners die in de jeugdhulpdomein van regio Haaglanden actief (willen) zijn, moeten zich conformeren aan de ambities uit de regiovisie en moeten bereid zijn om in de komende jaren mee te werken aan de ontwikkeling van dit gedifferentieerde zorglandschap binnen het beschikbare budget. Dit betekent dat de gemeenten in de regio stoppen met samenwerken met partijen die die verantwoordelijkheid niet aantoonbaar en expliciet nemen. Via sturing op kwaliteit, bepalen gemeenten wie voor hen de juiste samenwerkingspartners zijn. Dit leidt op termijn tot een beperking van het aantal aanbieders, met als randvoorwaarde het behoud van een dekkend zorglandschap.

8.3. Contractmanagement

De sturing is tot nu toe vooral gericht op de individuele aanbieders. Het zwaartepunt ligt nu bij de aanbieders met de grootste omzet. Het gaat om (contractmanagement op de 20% van de aanbieders die 80% van de omzet realiseren. Het blijkt hierdoor ingewikkeld om aanbieders gezamenlijk op een verantwoordelijkheid aan te spreken, hetgeen wel onze wens is. We gaan dan ook meer sturen op samenhang van kwaliteit van zorg, integraliteit, budget en doelmatigheid. We verleggen de sturing van aanbiedergericht naar gericht op inzet en resultaat, zodat doelmatigheid en beheersbaarheid van de ondersteuning in de jeugdhulp centraal komen te staan. Dit kan op verschillende manieren worden ingevuld.

We gaan de sturing per gebied, sturing per productgroep (zoals jeugd-GGZ of jeugdhulp met verblijf) en sturing op beweging in een keten (de beweging van verblijf naar ambulante zorg bijvoorbeeld) verkennen. Voor deze sturing zijn reeds gegevens beschikbaar over zorggebruik (volume, duur) en prijs. We hebben verder nodig; inzicht in de kwaliteit van zorg, de clientstromen (ook wel zorgpaden), de beschikbaarheid van zorg en inzicht in de clientervaring. Met deze data en de nieuwe contractsturing gaan we integraler sturen om de gewenste doelen te bereiken.

8.4. Communicatie

Communicatie is een belangrijk sturingsinstrument dat we de komende jaren beter willen benutten. De ontwikkeling van deze regiovisie is een goede stap in de constante dialoog met ouders, jongeren, professionals en andere betrokkenen over de beoogde maatschappelijke resultaten, de concretisering van de leidende principes in het dagelijkse werk en het dichterbij brengen van de doelen. Deze dialoog blijven we de komende jaren vorm en inhoud geven en we zoeken onze partners op.

Verder hebben we, naast de website van het Servicebureau en de nieuwsbrief voor aanbieders, een digitaal leer- en ontwikkelplatform gelanceerd. Dit is een interactief platform voor professionals die in de jeugdhulp werken in de regio Haaglanden. Hier is onder andere ruimte voor de aangesloten kenniscentra, aanbieders en cliënt-vertegenwoordigende organisaties om kennis en ervaringen te ontwikkelen en uit te wisselen.

8.5. Regionale samenwerking, de governance

In de regionale samenwerking werken we met verschillende actoren en gremia. Hoe we met elkaar en met onze omgeving willen samenwerken, is onderstaand beschreven. Voor een overzicht van deze actoren zie bijlage

1. Positie Colleges B&W en gemeenteraden

Voor taken van het contractmanagement, de administratie en informatievoorziening, is voor onbepaalde tijd een Bedrijfsvoeringorganisatie ingericht, ingesteld met een Gemeenschappelijke Regeling: Servicebureau Jeugd Haaglanden. Namens de tien colleges bestaat het bestuur van de GR uit een vertegenwoordiging van drie wethouders. Dit bestuur stuurt het Servicebureau aan. De gemeenteraden stellen de jaarlijkse begroting en de jaarrekening van de GR vast. Ten aanzien van colleges en raden heeft het GR-bestuur inlichtingen- en verantwoordingsplicht.

De gemeenteraden stellen de Regiovisie (het kader) vast. Hierin zijn de gezamenlijke ambities benoemd, gericht op de transformatie en de kostenbeheersing. De concretisering van de Regiovisie gebeurt in jaarplannen, inclusief begroting. Halfjaarlijks en jaarlijks rapporteren de tien gemeenten, Programmabureau en Servicebureau de colleges over de voortgang. Het jaarverslag wordt aangeboden aan de raden.

2. Aanspreekpunt en woordvoering

De gemeente Den Haag is bestuurlijk aanspreekpunt en kan extern optreden namens de regio. Dit geldt ook voor de woordvoering. Wethouders stemmen onderling af en worden geadviseerd vanuit het Directeuren Overleg (DO). Een oproepbaar beraad bestaande uit een vertegenwoordiging van H1, H4 en H5 kan deze rol overnemen bij urgente zaken.

3. Wijze van besluitvorming

De regionale netwerksamenwerking werkt op basis van consensus.

Bij de GR is er sprake van een gewogen stemverhouding. Het stemgewicht wordt per gemeente bepaald op basis van het inwoneraantal van 1 januari van het voorgaande jaar.

4. Duur van de regionale samenwerking

De Jeugdhulpregio Haaglanden verbindt zich aan elkaar voor onbepaalde tijd. De samenwerking wordt één keer per twee jaar geëvalueerd. De GR voorziet in een regeling voor uittreding. (art. 20).

5. Regionale samenwerking met jeugdhulpaanbieders en GI's

De samenwerking met de jeugdhulpaanbieders en GI's heeft de vorm van een ontwikkelingsgericht arrangement op strategisch niveau. Voor de doorontwikkeling van een aantal openstaande thema's uit het recent doorlopen inkooptraject is een ontwikkeltafel ingericht.

Voor het gezamenlijk bespreken en duiden van de bewegingen in het zorglandschap is een driejaarlijks strategisch ambtelijk overleg voorzien, met een vertegenwoordiging van de grote, middelgrote en kleinere jeugdhulpaanbieders. Twee keer per jaar vindt dit op bestuurlijk niveau plaats. Daarnaast kan op informele wijze via seminars en werkbezoeken op informele wijze afstemming plaatsvinden.

Om de deelname aan programma's of projecten van aanbieders, partners uit andere sectoren en anderen te faciliteren, wordt er situationeel gezamenlijk nagegaan hoe de samenwerking het best kan worden vormgegeven.

6. Governance met betrekking tot de bovenregionale samenwerking

- De samenwerking rond het Actieprogramma Jeugdhulp-Plus (JHP) kent een werkagenda. De gemeente Rotterdam is accounthouder, in de stuurgroep wordt de jeugdhulpregio Haaglanden vertegenwoordigd door de gemeente Leidschendam-Voorburg.
- Voor de samenwerking rond de GI's is Den Haag de rol van accounthouder toegekend.
- Voor de ontwikkeling van zogenoemde Expertcentra/netwerken is Rotterdam voor het landsdeel Zuid-Holland een coördinerende rol toebedeeld. Het Expertiseteam Complexe Zorg vervult de rol van projectleider. In de stuurgroep vertegenwoordigt Rijswijk de H10.
- In voorkomende gevallen kan ook de regio Haaglanden worden betrokken bij continuïteitsvraagstukken van bovenregionaal werkende aanbieders. Onze beleidslijn daarbij is dat we primair kiezen voor het zo lokaal/regionaal mogelijk organiseren van aanbod. Maar, voor het behoud van aantoonbaar schaars specialisme nemen we medeverantwoordelijkheid.

7. Governance van opgaven de regiovisie

De Regiovisie wordt door colleges en raden voor de komende 5 jaar vastgelegd. Het is het kader voor de opgaven op de transformatie en kostenbeheersing. Om de ambities en doelstellingen te realiseren is niet alleen intensieve samenwerking tussen de tien gemeenten en aanbieders nodig. We vragen ook betrokkenheid van actoren buiten de jeugdhulpsector, van ervaringsdeskundigen en andere relevante partijen. De governance rond de concrete opgaven (programma's of projecten) moet vooral helpen om vaart te maken, om verantwoordelijkheid te nemen en te delen, en om gezamenlijk concrete stappen te zetten. Daar is geen blauwdruk voor. Om actieve en enthousiaste betrokkenheid en commitment van aanbieders en anderen te stimuleren en te accommoderen, gaan we per programma/project samen na hoe we de samenwerking op dat niveau het meest effectief tot bloei laten komen.

8.6. Monitoren en informatievoorziening

Een gezamenlijke H10 jeugdhulpmonitor

In de regio Haaglanden werken wij gezamenlijk met de jeugdhulpaanbieders aan de inrichting van een regionale informatievoorziening als basis voor onze Regionale Jeugdhulpmonitor. De informatievoorziening ('de technische voorziening') stelt ons de komende jaren steeds beter in staat om te monitoren (volgen en sturen), te leren en de verantwoording aan de gemeenteraden te vereenvoudigen. Wij pakken dit op als een gezamenlijke opgave met de jeugdhulpaanbieders, om efficiënter te gaan werken en te leren van elkaar.

Efficiëntie

Gemeenten maken samen afspraken over de wijze van informatieverzameling en een uniforme regionale set van te verzamelen data voor jeugdhulp. We gebruiken de data van het Servicebureau (landelijk berichtenverkeer en declaratiebestanden), maar waar nodig vragen we ook lokale teams om data-input te leveren. We benutten ook bronnen als CBS (o.a. via de Urban datacenters van Den Haag en Leidschendam-Voorburg). Deze samenwerking biedt efficiencyvoordelen, vermindert de administratieve lasten en verbetert de kwaliteit van de informatievoorziening, zowel voor de gemeenten binnen Haaglanden als voor de jeugdhulpaanbieders.

Benchmarken en leren

Een gezamenlijke jeugdhulpmonitor biedt bovendien de mogelijkheid om binnen Haaglanden te benchmarken en regionale ontwikkelingen te monitoren en te verklaren. Door prestaties op een vergelijkbare manier te meten, komen gemeenten, aanbieders en cliënten meer te weten over de effecten en kwaliteit van jeugdhulp.

Bij de informatievoorziening gaat het ook om het verhaal achter de cijfers. Het is 'tellen en vertellen'. Aanbieders, lokale teams en onderzoekers krijgen de gelegenheid om aan te geven wat verklaringen of oorzaken (kunnen) zijn van trends of resultaten en hoe zij deze gebruiken om verbeteringen in hun hulpverlening of diensten aan te brengen. Voor gemeenten is het gesprek met de aanbieders belangrijk om een succesvolle meet- en verbeterbeweging op gang te brengen, die uiteindelijk tot realisatie van de gestelde beleidsdoelen zal leiden.

Er is ruimte om lerend te ontwikkelen, om bij te stellen. Bij goed opdrachtgeverschap is de stem van de jeugd en hun ouders een belangrijke factor.

Wat willen wij bereiken?

- We maken gebruik van actuele, betrouwbare financiële en inhoudelijke (trend)gegevens over de jeugdhulp. Dit is enerzijds nodig om te kunnen sturen op kwaliteit en de gewenste transformatiedoelen, anderzijds om te kunnen sturen op geleverde prestaties binnen de jeugdhulpsector en op kostenbeheersing. We willen inzicht in de resultaten van geleverde hulp en ondersteuning én we willen zicht houden en grip krijgen op de uitgaven. Onze Regionale Jeugdhulpmonitor is een betrouwbare en relevante databron voor onze leercirkel (zie paragraaf 3.6). Dit vormt een belangrijk onderdeel van onze rol om op stelselniveau het leren en verbeteren te faciliteren.
- Daarnaast willen de Regionale Jeugdhulpmonitor benutten om de gemeenteraden regelmatig de relevante informatie te bieden over de stand van zaken en de ontwikkelingen op het terrein van de jeugdhulp, zodat zij hun kaderstellende en toetsende rol op de inhoud van het beleid en controlerende rol op de resultaten en bestedingen kunnen uitoefenen.

Wat doen we al en willen we versterken?

Doorontwikkeling Regionale jeugdhulpmonitor

Het datafundament voor onze Regionale Jeugdhulpmonitor bestaat met name uit de data uit het berichtenverkeer tussen de gemeenten en aanbieders over de inzet en declaraties voor jeugdhulp. In 2020 is ingezet op de Q-analyse en tijdige declaratie door aanbieders, waardoor deze onderliggende dataset verbeterd is. In 2021 krijgt dit een verder vervolg. Data uit het berichtenverkeer worden verrijkt met data uit andere bronnen, bijvoorbeeld over voortijdig schoolverlaten en van lokale teams. Zo krijgen we een regionaal beeld, met en van alle gemeenten.

Een ander belangrijk aandachtspunt voor de komende tijd is het werkend krijgen van de landelijke basisset voor het monitoren van de outcome van jeugdhulp.

Duiden van de gegevens

We gaan door met het jaarlijks organiseren van Tellen&Vertellen-sessies om te inspireren en te vernieuwen en om samen met partners de gegevens te vertalen in informatie. Wat zien we? Wat valt op? Wordt dit herkend? Wat betekent dat? Deze duiding is essentieel om betekenis te geven aan de data en hiervan te kunnen leren.

Wat gaan we nieuw doen?

Kwalitatieve informatie

Naast de kwantitatieve informatie uit de Jeugdhulpmonitor is kwalitatieve informatie nodig om een goed beeld te krijgen van wat goed gaat en wat (nog) beter kan. Op deelonderwerpen gaan we hiervoor kwalitatief onderzoek (laten) uitvoeren.

Koppeling van praktijk- en cliëntervaring aan cijfers

Voor verdere inkleuring en een goed begrip van de gegevens is inzicht in casuïstiek en ervaringen van cliënten en professionals belangrijk. Wat leren we van de casuïstiek?

Het meten van resultaten als instrument om te sturen op kwaliteit

We bouwen hiermee een fundament als waarborg om te toetsen of publieke middelen adequaat worden ingezet voor kinderen jeugdigen en hun gezin.

9. FINANCIËN EN ORGANISATIE

Regionale begroting

De gemeenten hebben een regionale programmaorganisatie ingericht, bestaande uit een netwerkorganisatie met een coördinerend programmabureau, een Servicebureau ingesteld bij gemeenschappelijke regeling (GR) en tien samenwerkende gemeenten.

De programmaorganisatie zorgt voor de uitvoering van de regiovisie, maar kan dit niet alleen. Zij doet dit samen met haar partners in de regio. Denk aan jeugdhulpaanbieders, netwerkpartners, ouders en jongeren en andere partners in het sociaal domein.

De financiële middelen zijn beperkt en de doelen uit de Regiovisie kunnen zowel qua menskracht als financiën niet in een jaar gerealiseerd worden. Daarom stellen we jaarlijks aan de hand van urgente vraagstukken in de samenleving prioriteiten, met als basis de regiovisie. Vervolgens besluiten we wat in het jaar wordt opgepakt in een jaarplan. Het programmabureau adviseert. De tien gemeentelijke directeurs met Jeugd in de portefeuille leggen het jaarplan voor aan het BO-J, het Bestuurlijk Overleg van de tien wethouders met Jeugdhulp in hun portefeuille.

Herverdeling van het Gemeentefonds in 2023

De Rijksoverheid koerst op een herijking van het gemeentefonds per 1 januari 2023. De herverdeling van de middelen kan zowel negatieve als positieve effecten hebben op de gemeenten in de regio Haaglanden. Wat die effecten zijn, zal pas in de loop van 2021 bekend worden. De herijking van het Gemeentefonds hangt deels af van de afspraken die rijk en gemeenten, en dus ook het nieuwe kabinet, over de dossiers als het sociaal domein met elkaar maken, maar bijvoorbeeld ook het thema Klimaat is van invloed op de herverdeling. Het is dus mogelijk dat na de herijking van het Gemeentefonds de situatie in de regio verandert, er een nieuwe realiteit ontstaat en dat daardoor een ook herijking van deze visie nodig zal zijn.

Innovatiefonds

In de afgelopen jaren zijn op lokaal en regioniveau met aanbieders tal van activiteiten en projecten uitgevoerd met het oog op transformatie van de jeugdhulp. Sinds 2019 werd in het kader van het regionale Transformatieprogramma, dat eind 2021 eindigt, extra geïnvesteerd in:

- Versterking van de toegangsfunctie (het vakmanschap van de professionals, het oplossen van knelpunten met betrekking tot regie in complexe gezinnen, het samenspel tussen lokaal team en GI) ;
- De kwaliteit (kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien, ook in complexe situaties vaker oplossingen creëren in de eigen leefwereld en daarmee het gebruik van residentiële voorzieningen terugdringen)
- Kosteneffectiviteit (kosteneffectieve inzet van de jeugdhulp).

Naast de reguliere regionale begroting onderzoeken we of wederom een fonds kan worden ingericht voor innovaties of eenmalige investeringen die nodig zijn om de ambities te realiseren.

Programmabureau/programmaorganisatie Haaglanden

Het programmabureau is ondersteunend aan de tien gemeenten en krijgt zijn opdracht uit het directeurenoverleg H10. Het programmabureau heeft twee grote opgaven:

- De transformatie vormgeven;
- Kostenbeheersing.

Daarnaast stuurt het programmabureau de regionale netwerksamenwerking van de tien gemeenten aan. Het Programmabureau ontleent zijn opdracht uit de Regiovisie en stelt jaarlijks in samenwerking met de tien gemeenten een jaarplan op.

Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden

Het Servicebureau is de bedrijfsvoeringsorganisatie met een gemeenschappelijk regeling als juridische basis. Het doel van dit bureau is: de belangen van de gemeenten behartigen op het terrein van uitvoering van inkooptaken binnen het sociaal domein. Taken van het Servicebureau zijn:

- Contracten met jeugdhulpaanbieders afsluiten;
- De gehele administratie afwikkelen rond digitale declaraties, het controleren van het berichtenverkeer, het verzorgen van een betaalbestand voor de gemeenten;
- Informatie genereren en ontwikkelen voor sturing en beheersing van de gehele keten;
- Contractbeheer en – in samenwerking met lokale functionarissen- contractmanagement;
- Analyse maken van de regionale uitgaven, advies geven, bijdragen aan de verantwoordingscyclus en adequate managementinformatie leveren;
- Regie voeren op de administratieve processen bij de netwerkpartners;

Inkoop

Het Servicebureau draagt zorg voor het bepalen van de wijze van inkoop, de inkoopprocedure en de contracten. Het Servicebureau realiseert hiermee de inkoop. Bij alle inkoop is inhoudelijke expertise nodig van de deelnemende gemeenten. Dit is een continu-proces vanwege de mogelijkheid om de overeenkomsten tussentijds aan te passen.

Beroep op partners uit het jeugdhulpstelsel

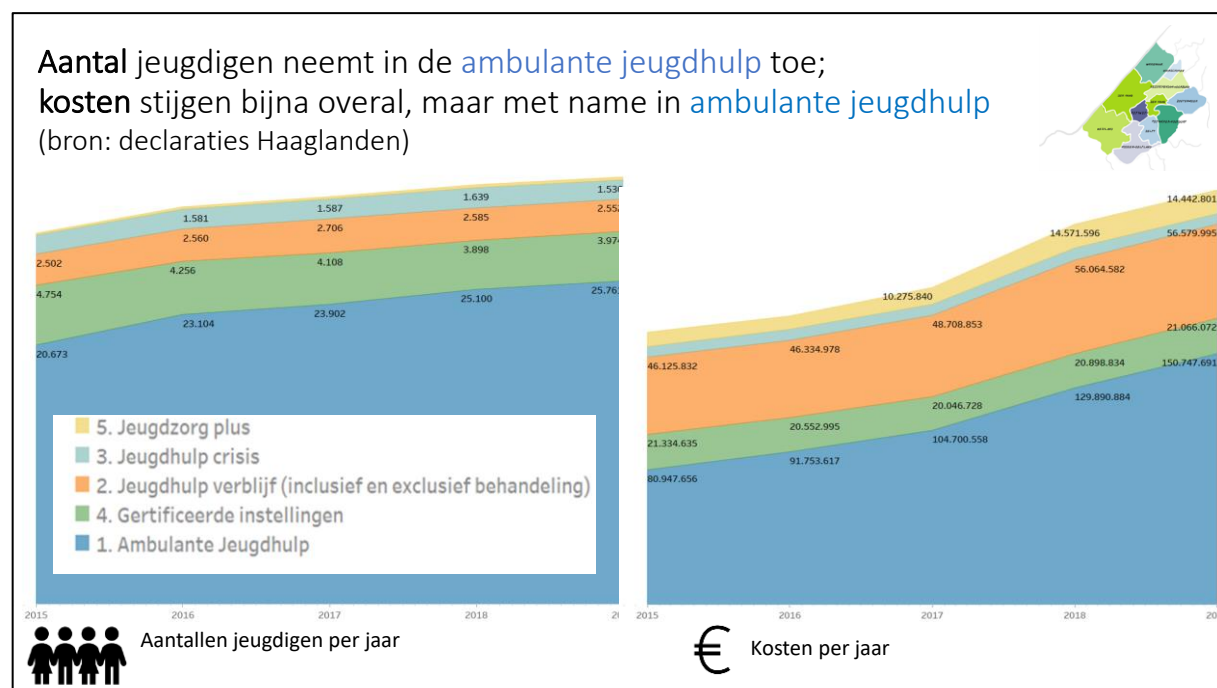
De transformatiebeweging vraagt niet alleen inzet van financiële middelen en menskracht van de 10 tien gemeenten, het Servicebureau en het Programmabureau. Het vraagt ook om denkkraft, menskracht en de wil van jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen om samen aan de ambities te werken. Daarom doen wij dan ook een beroep op de 180 jeugdhulpaanbieders en de gecertificeerde instellingen die actief zijn in onze regio. Voor het verwezenlijken van de ambities is het noodzakelijk dat wij gezamenlijk optrekken. Elk doet dit vanuit zijn of haar eigen rol en verantwoordelijkheid. Samen zoeken we naar de benodigde ruimte, creatieve oplossingen en het (waar mogelijk) beschikbaar stellen van middelen.

BIJLAGE 1: PARTICIPANTEN
(later)

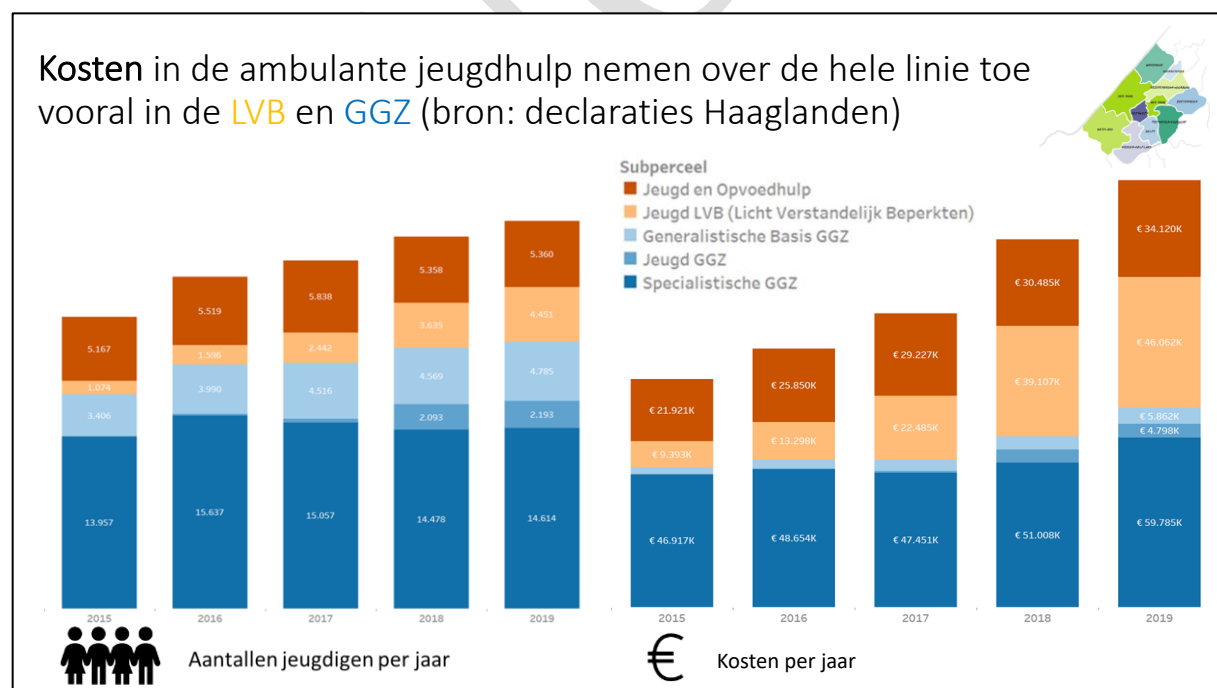
CONCEPT

BIJLAGE 2: STARTFOTO (deze worden geactualiseerd)

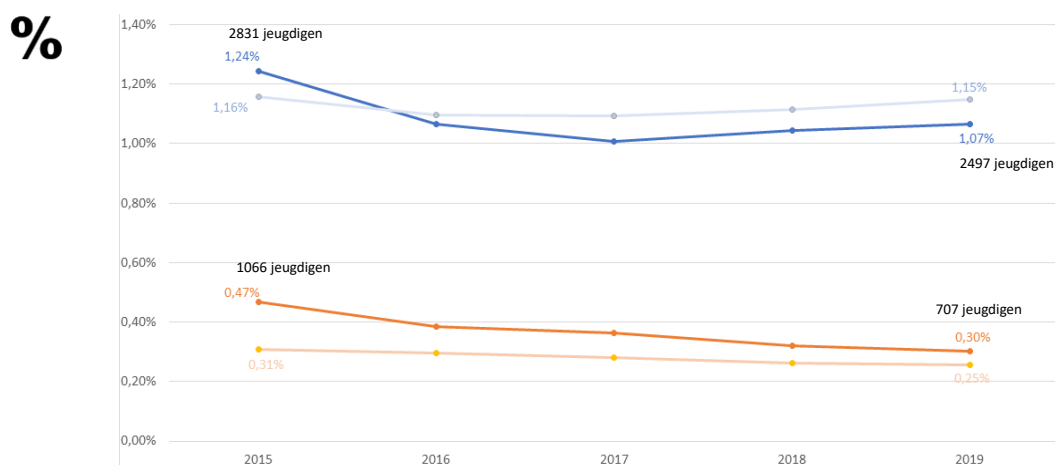
Aantal jeugdigen neemt in de **ambulante jeugdhulp** toe;
kosten stijgen bijna overal, maar met name in **ambulante jeugdhulp**
(bron: declaraties Haaglanden)

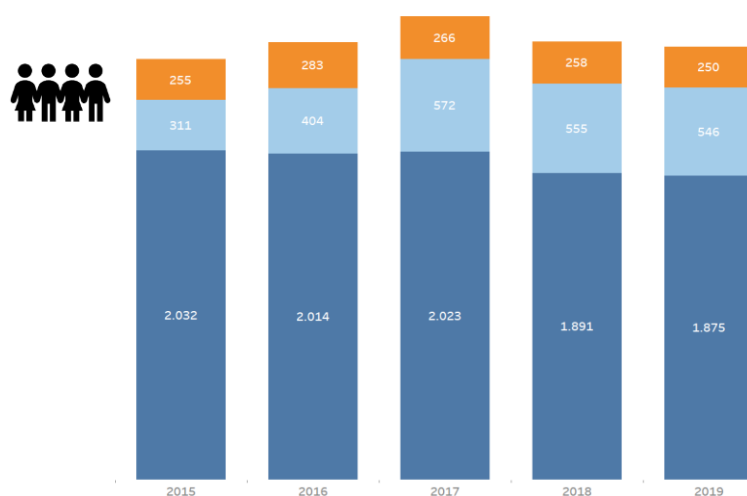
Kosten in de ambulante jeugdhulp nemen over de hele linie toe
vooral in de **LVB** en **GGZ** (bron: declaraties Haaglanden)

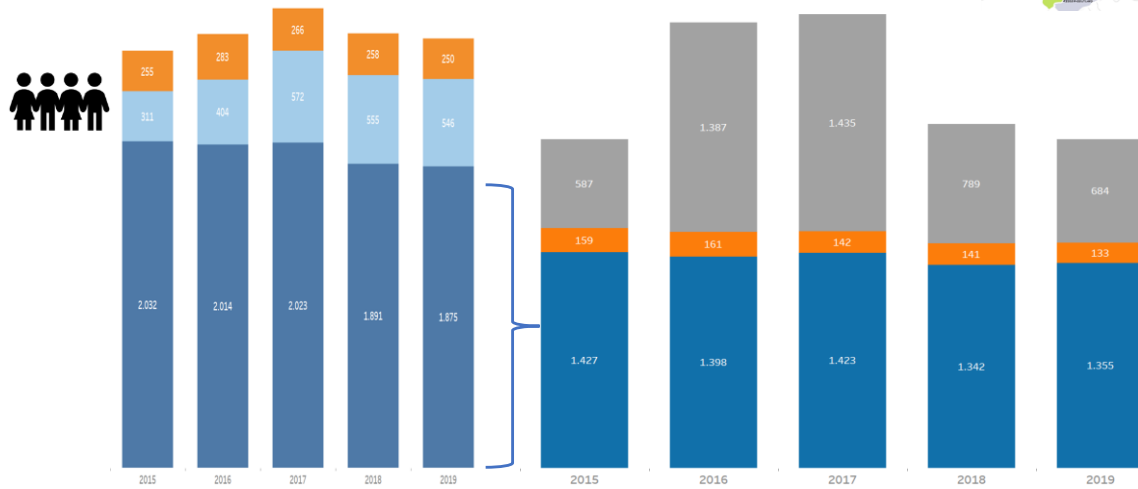
Percentages cliënten met **Jeugdbescherming** of **Jeugdreclassering** ten opzichte van het totaal aantal in jeugdhulp tussen 2015 en 2019 in Haaglanden, vergeleken met de **landelijke trend** (bron: declaraties Haaglanden en CBS)

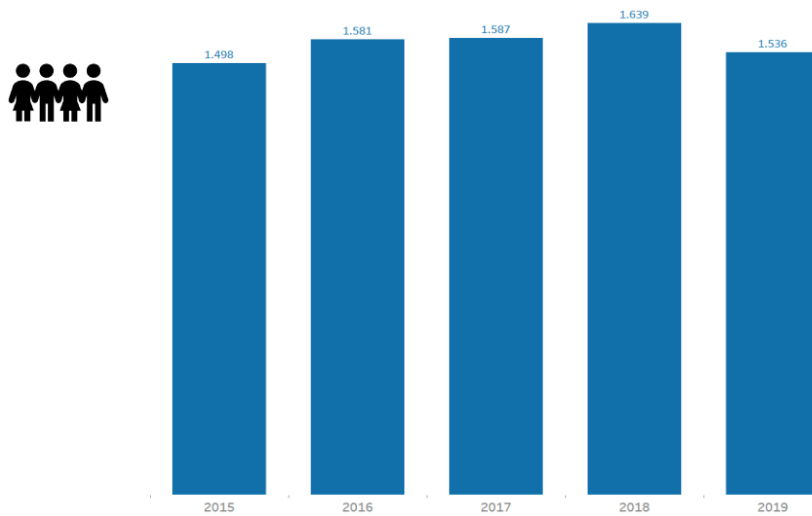
Het **aantal** kinderen in jeugdhulp met verblijf in **Jeugd GGZ**, **Jeugd LVB** en **Jeugd en Opvoedhulp** neemt sinds 2017 af (bron: declaraties Haaglanden)

Het **aantal** kinderen in **Gezinshuizen** en **Pleegzorg** (samen: jeugdhulp in gezinsvormen) is vrijwel stabiel terwijl overig verblijf in J&O afneemt. (bron: declaraties Haaglanden)

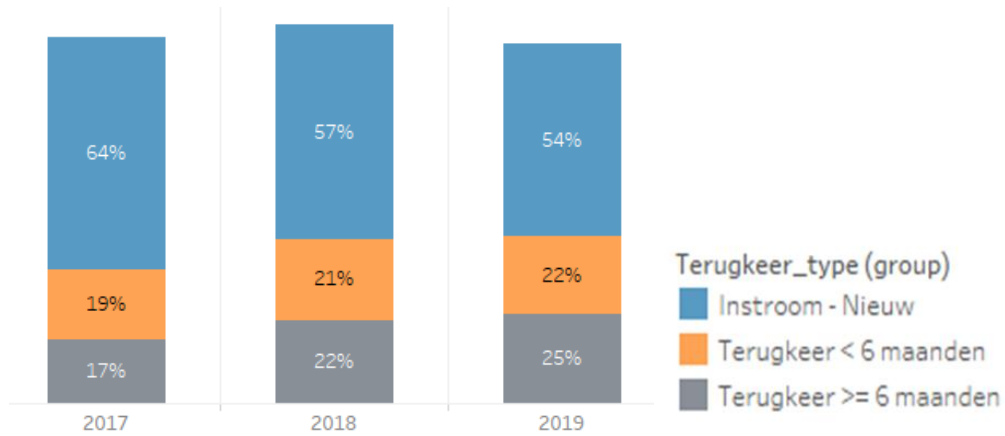
Het **aantal** unieke jeugdigen in perceel Crisis steeg aanvankelijk, maar is in 2019 gedaald (bron: declaraties Haaglanden)

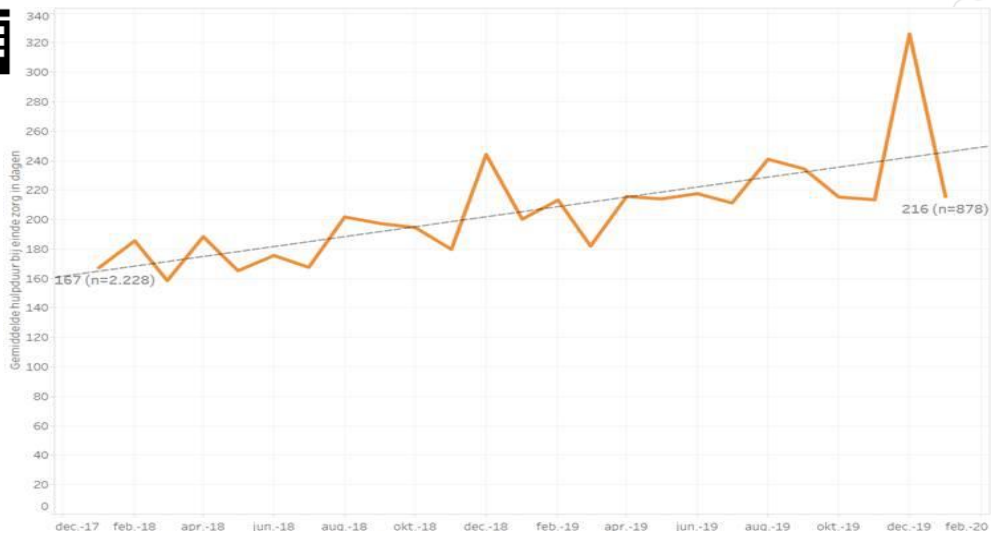
Het **percentage jeugdigen** dat terugkeert in hulp na 6 maanden (of langer) is jaarlijks gestegen
(Bron: declaraties Haaglanden)

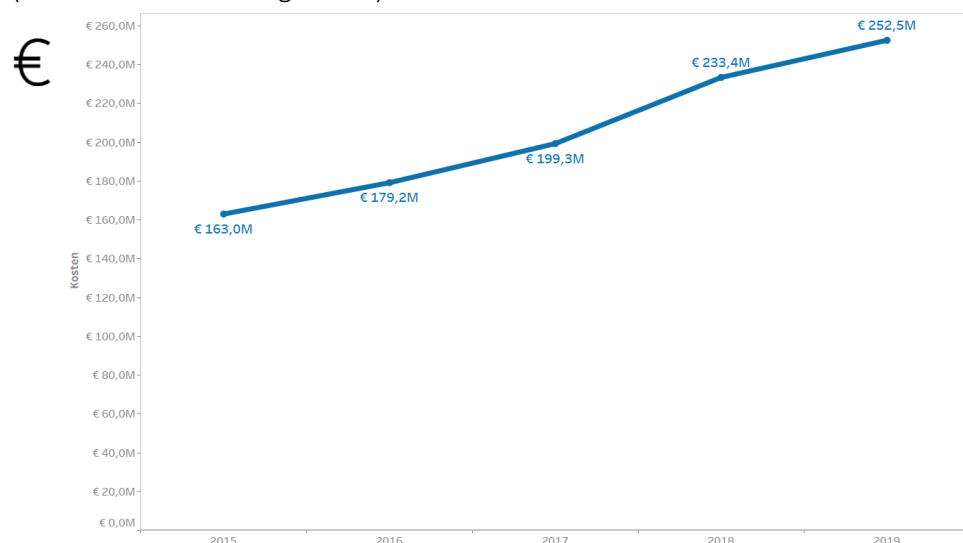
%

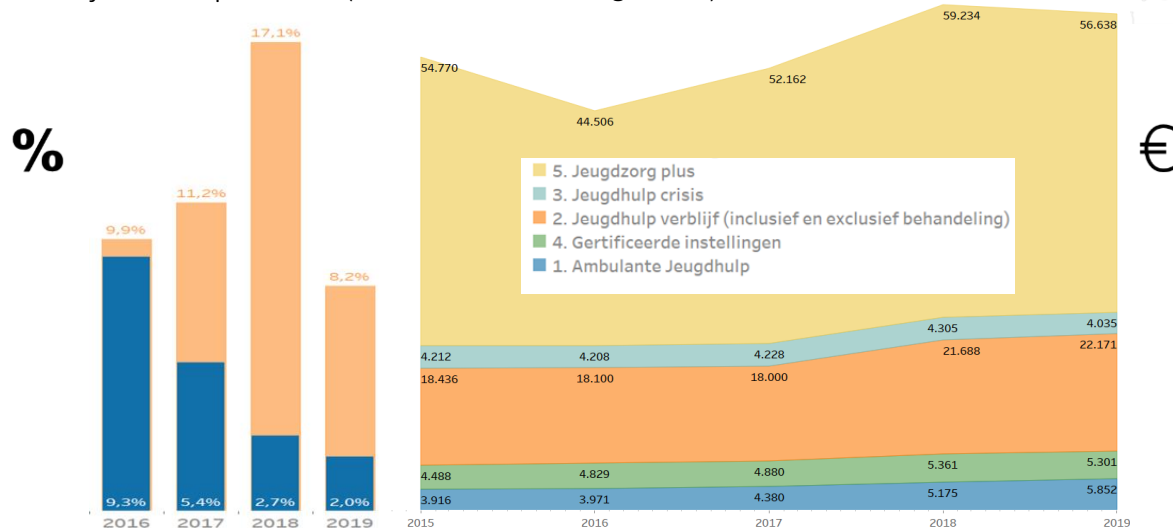
Gemiddelde duur (in dagen) van de jeugdhulptrajecten neemt toe
(Bron: declaraties Haaglanden)

Totale kosten per jaar tussen 2015 en 2019 zijn gestegen. Dit is een grote stijging t.o.v. de groei van de bevolking en de prijsindexatie. (Bron: declaraties Haaglanden)

De **procentuele groei** van de **kosten** is hoger dan van het **aantal** cliënten; de **gemiddelde kosten** per jeugdige nemen dan ook toe, dat zien we in vrijwel alle percelen (Bron: declaraties Haaglanden)

BIJLAGE 3: HET ZORGLANDSCHAP

Wat betekent de Jeugdwet voor gemeenten?

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de hele Jeugdwet. De uitvoering zelf is belegd bij diverse partijen, zoals toegangsorganisaties en jeugdhulpaanbieders. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van alle vormen van jeugdhulp, voortkomend uit de Jeugdwet. Denk hierbij aan hulp aan huis bij problemen in het gezin, maar ook bij psychische en gedragsproblemen van kinderen en jongeren.

Gemeenten hebben de plicht om jeugdhulp en ondersteuning te bieden, bijvoorbeeld aan jongeren met een beperking, stoornis, aandoening of opgroei problemen. Door die verplichting, de jeugdhulpplicht, moeten gemeenten in ieder geval:

- de jongere adviseren welke hulp het beste past;
- samen met de jongere de goede vorm van jeugdhulp kiezen;
- zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is.

Preventie in de sociale basis is primair een lokale aangelegenheid. Jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering wordt samen met de tien gemeenten in de regio Haaglanden vormgegeven. JeugdzorgPlus (gesloten jeugdhulp) wordt vanuit Haaglanden gezamenlijk met regio Rotterdam Rijnmond georganiseerd. Daarnaast zijn er nog hoog specialistische vormen van jeugdhulp die landelijk georganiseerd worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan specialistische centra voor kinderen met ernstige eetstoornissen.

De Jeugdwet stelt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering gericht op:

- Het voorkomen en de vroege signalering van en vroege interventie bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen;
- Het versterken van het opvoedkundige klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen, kinderopvang en peuterspeelzalen;
- Het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders, opdat zij in staat zijn hun verantwoordelijkheid te dragen voor de opvoeding en het opgroeien van jeugdigen;
- Het inschakelen, herstellen en versterken van de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn of haar ouders en de personen die tot hun sociale omgeving behoren, waarbij (voor zover mogelijk) wordt uitgegaan van hun eigen inbreng;
- Het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij of zij opgroeit;
- Integrale hulp aan de jeugdige en zijn of haar ouders, indien sprake is van multiproblematiek;
- Het tot stand brengen en uitvoeren van familiegroepsplannen en het verlenen van hulp op basis van familiegroepsplannen.

Jeugdhulp in Haaglanden: vier bouwstenen

We onderscheiden vier bouwstenen:

- Lokale teams dicht bij huis, in de eigen omgeving;
- Ambulante jeugdhulp en dagbehandeling;
- Jeugdhulp met verblijf;
- Uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Inzet door lokale teams dicht bij huis, in de eigen omgeving

Conform de bedoeling van de decentralisatie organiseert elke gemeente naar eigen inzicht de lokale jeugdhulp, passend bij de lokale prioriteiten en de sociale infrastructuur. Hierbij spelen lokale basisvoorzieningen als sport, welzijn, school (en leerplicht) en de jeugdgezondheidszorg een belangrijke rol. Dit is het geval in onder andere de vroegsignalering, maar ook bij het bieden van steun aan kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Multidisciplinaire lokale teams zijn bij vragen of problemen beschikbaar voor advies en hulp bij het zoeken naar oplossingen. Die oplossingen zoeken

we eerst en vooral binnen de eigen mogelijkheden van de ouders en jeugdigen met een hulpvraag. Lokaal organiseren we het preventieve aanbod, onder andere door middel van eerstelijns jeugdhulp vanuit de lokale teams.

Ambulante jeugdhulp en dagbehandeling

Er zijn hulpvragen die zo complex zijn dat ze niet (alleen) lokaal door lokale teams kunnen worden beantwoord. Lokale teams (en andere 'toegangen' zoals de huisartsen) kunnen er in dit geval tijdelijk specialistische jeugdhulp bijhalen. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van ambulante hulp in het gezin, op school of op locatie van de aanbieder of door de inzet van dagbehandeling.

Jeugdhulp met verblijf

Voor een klein deel van de jeugdigen is, aanvullend op de ambulante of dagbehandeling, een behandeling met verblijf nodig. Het gaat hier om complexe, weinig voorkomende jeugdhulp. Denk hierbij aan opname in de JeugdhulpPlus en klinische behandeling van anorexia of psychoses. Daarnaast is er een eveneens kleine groep jeugdigen die niet thuis kan opgroeien en waarvoor een vervangend thuis gevonden moet worden (pleeggezin, gezinshuis, kleinschalige woonvoorziening).

Uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering

De zogenoemde Gecertificeerde Instellingen ('GI') voeren de jeugdbescherming en jeugdreclassering uit. De taken op het vlak van jeugdbescherming en jeugdreclassering vloeien voort uit rechterlijke machtigingen, dan wel lopen daarop vooruit ('preventieve jeugdbescherming'). In gezinssituaties waar sprake is van een juridische maatregel bieden de lokale teams en jeugdhulpaanbieders feitelijk de door de GI bepaalde hulp. We onderscheiden hier dus toezicht (door de GI) van de geboden hulp (door lokale teams en jeugdhulpaanbieders).

JB-West voert de taak 'Crisisinterventie team (CIT)' uit. Het gaat hier om 24-uurs bereikbaarheid en de zorg/verantwoordelijkheid voor adequate inzet van jeugdhulp in crisissituaties.

Als gemeenten samen sterker en efficiënter

Op een aantal onderwerpen bundelen de gemeenten, los van de regionale inkoop, al langere tijd de krachten in aansturing en bekostiging. Dit blijven zij doen. Voorbeelden hiervan zijn:

- **Integrale Vroeghulp** is een multidisciplinair team dat zich inzet ten behoeve van jonge kinderen met (een vermoeden van) ontwikkelingsproblemen. Er kunnen zorgen zijn rondom de emotionele, verstandelijke en/of lichamelijke ontwikkeling. Maar ook met vragen over het gedrag van hun kind kunnen ouders terecht bij Integrale Vroeghulp. Integrale Vroeghulp voorziet zo in een behoefte van ouders om duidelijkheid te krijgen over een eventuele diagnose en/of waar zij met hun kind terecht kunnen voor passende hulp. De verbinding met dit multidisciplinair team en de gemeenten vindt plaats via een lokale casemanager gaat die schakelt met lokale structuur (o.a. JGZ en lokale teams) van alle gemeenten.
- **Kenniscentrum Kind en Scheiding** bundelt voor de gemeenten in Haaglanden alle beschikbare kennis en informatie op het gebied van hulp en ondersteuning bij scheidingen, onder andere door bureaudienst en spreekuren op de eigen locatie en in de gemeenten. Het is er voor kinderen, ouders en het netwerk die te maken hebben met een (complexe) scheiding. Daarnaast biedt het ondersteuning aan professionals om beter om te gaan met vraagstukken op het gebied van scheiding, coördineert het aanbod van interventies in alle gemeenten zodat deze beschikbaar zijn voor de doelgroep en is het aanmeldpunt voor het uniforme hulpaanbod van de rechtbank.
- **Gezamenlijk inschatten zorgbehoeften (GIZ)** In de regio Haaglanden wordt door meeste gemeenten (lokale teams) en door de twee jeugdgezondheidszorgorganisaties (JGZ Den Haag en JGZ ZHW) gebruik gemaakt van het analyse-instrument GIZ. Het landelijk beheer van GIZ is ondergebracht bij het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ). Voor onderhoud en

doorontwikkeling worden licentiekosten in rekening gebracht. Uit efficiëntie/kostenbesparingsoverwegingen is een gezamenlijke overeenkomst met NCJ aangegaan en is er één contactpersoon. Deze contactpersoon zit in de landelijk klankbordgroep van het NCJ en in de adviesgroep GIZ.

- **JONG doet mee!** is het platform van jongerenraden en jongeren die ervaring hebben met de jeugdhulp in Haaglanden. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies aan gemeenten en instellingen om de hulp te verbeteren. In 2014 begon dit platform met een groep jongeren van jongerenraden uit de specialistische zorg en ouders om te praten en dromen over een andere jeugdhulp. Doel was de jeugdhulp verbeteren, dichterbij organiseren en normaliseren. De gemeenten financieren dit platform gezamenlijk en zorgen dat alle gemeenten (uitvoering en beleid) goede verbindingen hebben met het platform.

CONCEPT

Zo zijn onze manieren in Haaglanden

In Haaglanden werken we samen met jeugdigen en opvoeders in de jeugdhulp. Dit is belangrijk omdat de jeugdhulp dan effectiever wordt, omdat het verplicht is in de jeugdwet én omdat opvoeders en jeugd aangeven ook meer willen samenwerken. Uitgaan van wat opvoeders en jeugdigen belangrijk vinden, krijgt vorm op de verschillende niveaus van praktijk, organisatie en beleid uiteenlopend. De kern is het gesprek met elkaar, helder krijgen wat ieder bedoelt en de vertaling ervan naar de ondersteuning en hulp, de werkwijzen en procedures, domeinoverstijgend werken, de toegang en de inkoop, de monitoring enz. De volgende 8 punten vinden opvoeders en jeugdigen belangrijke waarden voor jeugdhulp:

MIJN LEEFWERELD

VEILIGHEID & RUST

SAMEN BESLISSEN

ALLE LEEFGEBIEDEN

SERIEUS NEMEN

UITGAAN VAN KRACHT

RELATIE / DE KLIK

NETWERK

BIJLAGE 5: BEGRIPPENLIJST (nog aanvullen)

(BRONNEN: www.nji.nl en www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdhulp/)

De term 'jeugdhulp' gebruiken wij als verzamelnaam voor alle vormen van hulp en ondersteuning:

- Hulp bij psychische problemen, verstandelijke beperking, opvoedproblemen, variërend van licht-ambulant tot en met intensieve, zeer gespecialiseerde zorg in een al dan niet gesloten setting
- Jeugdbescherming
- Jeugdreclassering

Hulp bij psychische problemen, verstandelijke beperking, opvoedproblemen.
Uitgevoerd door jeugdhulpaanbieders.

Jeugdhulp zonder verblijf (ambulant):

- Geboden door de lokale teams (niet elke gemeente biedt lichte hulp of ondersteuning)
- Ambulante hulp geboden op locatie aanbieders
- Daghulp geboden op locatie aanbieders
- Hulp in een netwerk in de leefomgeving van een kind of jongere (thuis, op school)

Jeugdhulp met verblijf (residentieel):

- Pleegzorg
- Gezinsgerichte opvang (logeerhuizen of zorgboerderijen)
- JeugdzorgPlus (gesloten plaatsing in instelling)
- Overige jeugdhulp met verblijf (waaronder ook kamertraining)

Jeugdbescherming: Maatregelen die wordt opgelegd door de Kinderrechter als de ontwikkeling van een kind in gevaar is door problemen in het gezin, nadat is gebleken dat vrijwillige hulp geen effect heeft gehad of niet werd geaccepteerd.

Uitgevoerd door gecertificeerde instellingen.

- Ondertoezichtstelling (OTS)
- Voogdij

Jeugdreclassering: Begeleiding voor jongeren die een proces-verbaal hebben gehad van de politie of leerplichtambtenaar.

Uitgevoerd door gecertificeerde instellingen.

- Toezicht en begeleiding gedwongen
- Toezicht en begeleiding vrijwillig
- Individuele trajectbegeleiding

Jeugdbescherming en jeugdreclassering vormen samen het '**gedwongen kader**'. Dit gaat over verplichte maatregelen voor ouders of jongeren. Deze verplichte maatregelen worden ingezet als de veiligheid van een kind of van de samenleving in het geding is. Niet de gemeente maar de **kinderrechter legt deze maatregelen op**, na advies van de Raad voor de Kinderbescherming.

Wat is het verschil tussen vrij toegankelijke voorzieningen en specialistische jeugdhulp

Vrij toegankelijke voorzieningen zijn voorzieningen waar alle kinderen tot 18 jaar gebruik van kunnen maken. Bijvoorbeeld het consultatiebureau, het lokale (wijk)team, de school, de sportclub, de peuterspeelzaal, jongerenwerk.

Specialistische jeugdhulp voorziet in individuele hulp wanneer vrij toegankelijke voorzieningen niet toereikend zijn. Er is een beschikking nodig om deze te krijgen. Kinderen kunnen hier alleen gebruik van maken als ze worden doorverwezen door een wettelijke verwijzer (zoals een huisarts of kinderarts) of als de gemeente daar toestemming voor geeft, bijvoorbeeld via het wijkteam.

CONCEPT

Bijlage 6 Wet- en regelgeving

Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Het wettelijk kader van deze regiovisie begint bij het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Dit VN-verdrag beschrijft de rechten van kinderen op bijvoorbeeld bescherming, onderwijs en opvoeding door de eigen ouders, alsook op het recht op bescherming tegen uitbuiting en mishandeling en op bescherming als het kind geen gezin meer heeft.

Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens vormt de juridische basis van de nationale wetgeving voor de jeugdbescherming: in artikel 6 staat dat iedereen recht heeft op de behandeling van zijn zaak door een onafhankelijk rechter en artikel 8 omschrijft het recht van iedereen op een ongestoord gezinsleven.

Jeugdwet

De Jeugdwet verplicht gemeenten om alle vormen van jeugdhulp te organiseren en te financieren. Behalve voor het aanbieden van jeugdhulp van goede kwaliteit zijn gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van jeugdbescherming en jeugdreclassering en moeten zij maatregelen nemen voor de aanpak van kindermishandeling. Daarbij moet de samenwerking met andere sectoren zoals zorg, politie en justitie gezocht worden, alsmede met het onderwijs dat, zo stelt de Wet Passend Onderwijs, een zorgplicht heeft ten aanzien van kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.

Wet passend onderwijs

(bron www.Nji.nl)

Het doel van de Wet passend onderwijs is dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Ook als zij extra ondersteuning nodig hebben.

Scholen in dezelfde regio werken samen in een samenwerkingsverband. In de Wet passend onderwijs staat dat deze samenwerkingsverbanden verplicht een ondersteuningsplan op moeten stellen. In dit ondersteuningsplan staan onder meer afspraken over:

- het niveau van de basisondersteuning op de scholen;
- de manier waarop een samenhangend geheel van voorzieningen voor extra ondersteuning binnen en tussen de scholen wordt georganiseerd;
- de verdeling van de middelen.

Volgens de Wet passend onderwijs is een samenwerkingsverband verplicht hun ondersteuningsplan af te stemmen op het beleidsplan over jeugdhulp van de gemeente. Soms is het ook nodig dat onderwijs, jeugdhulp en gemeente afstemmen rondom individuele ondersteuning.

Een school moet elke leerling die bij de school is aangemeld een zo passend mogelijke vorm van onderwijs aanbieden (zorgplicht). Kan de school dat niet zelf, dan moet zij de ouders een voorstel doen voor een ander, wél passend aanbod binnen hun samenwerkingsverband.

Alle scholen, ook scholen in het (voorgezet) speciaal onderwijs, ontvangen vanuit het Rijk een vast budget (basiskosten) per ingeschreven leerling. Daarnaast ontvangt het samenwerkingsverband van de scholen een aanvullend budget voor extra ondersteuning. Het budget voor extra ondersteuning is in verhouding met het aantal leerlingen binnen het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband verdeelt het budget voor extra ondersteuning over de scholen, zodat er meer maatwerk mogelijk is.

Overige relevante wetgeving

De *Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)* is een relevante aanpalende wet, bijvoorbeeld bij de overgang naar volwassenheid. Dat geldt ook voor de *Zorgverzekeringswet*. Daarnaast is uit oogpunt van preventie (vroeg-signalering) de *Wet publieke gezondheid* van belang omdat deze onder meer de gemeentelijke verplichtingen met betrekking tot de jeugdgezondheidszorg beschrijft. Tot slot zijn van belang de *Wet langdurige zorg* en de *Beginnelingenwet justitiële jeuginrichtingen*.

De Norm voor Opdrachtgeverschap

(Bron: Vereniging van Nederlandse Gemeenten; Jeugdzorg Nederland; ministerie van VWS)

De Nederlandse gemeenten hebben medio 2020 ingestemd met de Norm voor Opdrachtgeverschap, waarin staat hoe ze regionaal en bovenregionaal willen samenwerken bij de inkoop van jeugdhulp, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dat heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, opsteller van de norm, bekendgemaakt.

Met de Norm voor Opdrachtgeverschap erkennen de gemeenten dat voor sommige vormen van zorg regionale en bovenregionale samenwerking vereist is. De norm schetst hoe ze dat willen regelen. Het gaat daarbij vooral om de beschikbaarheid van weinig voorkomende en specialistische vormen van hulp. In de norm staat dat gemeenten in regionaal verband een regiovisie opstellen, in overleg met onder meer jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen, jongeren en ouders. De regiovisie moet helderheid bieden over hoe gemeenten in regioverband zorgdragen voor de beschikbaarheid en continuïteit van specialistische jeugdhulp. Ook staat in de regiovisie hoe de toegang tot de gecontracteerde hulp geregeld is. Verder beschrijft de regiovisie hoe en voor welke functies gemeenten bovenregionaal samenwerken, bijvoorbeeld bij de realisatie van bovenregionale expertisecentra.

De norm verplicht gemeenten om binnen hun regio dezelfde contractvoorwaarden te hanteren en zich te houden aan dezelfde zorgvuldigheidseisen bij de inkoop. Ook willen de gemeenten reële tarieven hanteren.

Bijlage 7 De regionale actoren

De regionale netwerksamenwerking Haaglanden kent de volgende actoren c.q. gremia:

- Gemeenteraden en colleges van B en W
- H1: gemeente Den Haag
- H4: de gemeenten Delft, Midden-Delfland, Rijswijk en Westland
- H5: de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten
- Wassenaar en Zoetermeer
- GR en Servicebureau Jeugd Haaglanden, de beleidsarme bedrijfsvoeringorganisatie
- BO-J: de vergadering van de 10 Haaglandse wethouders die verantwoordelijk zijn voor de beleidsbepaling van de jeugdhulp
- DO: de vergadering van de Haaglandse directeurs die verantwoordelijk zijn voor de beleidsvoorbereiding van de jeugdhulp
- PTJ: de vergadering van beleidsmedewerkers 'jeugd' uit de 10 Haaglandse gemeenten
- BVO: de vergadering van financieel specialisten op het gebied van jeugdhulp uit de 10 gemeenten,
- Programmabureau, dat het gezamenlijke beleid op de transformatie en de kostenbeheersing expliciteert, coördineert en organiseert
- Programma-organisatie: de 10 gemeenten met het Servicebureau en Programmabureau